

Değerli Atatürkçü Düşün Okurları,

1915'ten bu yana emperyalist devletlerin egemen olmaya çalıştığı bir coğrafyadayız.

Emperyalistlerin bu amaçla ülkemize yönelik yaptıkları Sevr projesini (1920) Ulusal Bağımsızlık Savaşıyla yok eden tek ülke Türkiye Cumhuriyeti'dir.

ABD'nin Irak, Suriye ve Lübnan'dan sonra bugün İsrail'le beraber İran'a saldırısı 106 yıl önceki amacın günümüzdeki şekli olan Büyük Orta Doğu Projesidir ve bu projenin son aşamasında Türkiye Cumhuriyeti'nin olduğu da bilinen bir gerçektir.

Bu süreçte ülkemizin aydınlık geleceği kendi gerçeklerimizde ve gücümüzdedir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Demokratik laik Sosyal bir Hukuk Devleti kimliği emperyalizmin karşısındaki en büyük gücüdür.

Bu gücün temelinde;

Mustafa Kemal Atatürk'ün Özgürlük ve Bağımsızlık yolunda 107 yıl önce 19 Mayıs'ta attığı ilk adım vardır,

22 Haziran'da "Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır" yazan Amasya Genelgesi vardır,

106 yıl önce 23 Nisan'da açılan Türkiye Büyük Millet Meclisi'yle ulaştığımız Ulusal Egemenliğimiz vardır,

103 yıl önce ilan ettiğimiz Cumhuriyet Devrimimiz vardır...

Atatürkçü Düşün Dergisi olarak bu günleri kutlamanın ötesinde ülkemizin ve ulusumuzun bugünü ve geleceği açısından önemini ve değerini vurgulayan görüşlere yer verdik.

Bulduğumuz coğrafyada Demokratik Laik Cumhuriyet'e ve Hukuk Devletine sahip tek ülke Atatürk Türkiye Cumhuriyeti'dir ve sonsuza dek var olacaktır.

Derneğimizin 37'nci kuruluş yılında sorumluluğumuz ve görevimiz;

Kemalizm'in namus sesini bir sis çanı gibi yurdumuzun semalarına asmak ve Laik Cumhuriyetimizi sonsuza dek yaşatmaktır.

Saygılarımızla,

M. Tefik KIZGINKAYA



ATATÜRKÇÜ
DÜŞÜNCE
DERNEĞİ

İmtiyaz Sahibi
Mustafa Hüsni BOZKURT

Yazı İşleri Müdürü
Durur GÖK

Editör
M. Tevfik KIZGINKAYA

Yayın Kurulu Üyeleri
Durur GÖK, M. Tevfik KIZGINKAYA,
Hürriyet YAŞAR, Arda ÇELİK

Yayın Danışma Kurulu
Basri GÜRİSOY, H. Uluç GÜRKAN,
Niyazi ALTUNYA, Erdal ÇALI, Feyzi COŞKUN,
Ali TARTANOĞLU

Hukuki İşlemlerden Sorumlu Danışman
Av. Mustafa Özgür Kırdar

Sosyal Medya Sorumlusu
Arda ÇELİK

Kapak Tasarımı
BAŞAK MATBAACILIK TANITIM
HİZMETLERİ İTH.İHR.A.Ş.

Yönetim Yeri: Büyük Esat Mah. Uğur Mumcu Cad.
Uğur Mumcu Sokağı No: 24 Gaziosmanpaşa - Çankaya
Ankara Telefon: 0 312 232 43 44-232 43 25
Fax: 0 312 229 60 66
Web: www.add.org.tr

BAŞAK MATBAACILIK TANITIM
HİZMETLERİ İTH.İHR.A.Ş.
Grafik Tasarım Departmanı
Baskı: Anadolu Bulvarı Meka İş Merkezi
No: 5/7 Kat: 7 Gimat- Yenimahalle/Ankara

Basım Tarihi: Ocak 2026

Basım Türü: Yerel süreli (3 aylık)/ 52 sayfa
Dergide yer alan yazıların sorumluluğu
yazarlara aittir.
Para ile satılmaz.

04 *“MİLLİ EGEMENLİK ÖYLE
BİR NURDUR Kİ,
ONUN KARŞISINDA
ZİNCİRLER ERİR,
TAÇ VE TAHTLAR YANAR,
YOK OLUR!”*

Dr. Mustafa Hüsni BOZKURT

06 *GENÇLİĞE BIRAKILAN
EMANET: 19 MAYIS*

Çağla AKINCI

08 *BİR FİKİR, BİR CUMHURİYET,
BİR GENÇLİK*

Fazlı Anıl KARTAL

11 *KADIN CUMHURİYET’İN
EŞİT HAKLARA SAHİP BİREYİ,
KURUCU ÖZNESİ*

Av. Gülizar BİÇER KARACA

14 *ÇALIŞMA HAYATINDA KADIN
OLMAK*

Yusuf İPEKLİ

18 *ULUS DEVLET VE
ULUSAL EGEMENLİK
GÖRÜŞME KONUSU OLAMAZ*

B. Safa YENİCE

22 *ÇOCUKLARIMIZ NEDEN
ŞİDDETE YÖNELİYOR?*

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Özden TUNCA

26 *Günümüz Dünyasında Çin’in
Yeri ve Türkiye-Çin İlişkileri:
KALKINMA
PARADİGMASINDA
YENİ UFUKLAR*

Dr. Elif KAYA

İçindekiler

31 *2025 YILI*
'YILIN ATATÜRKÇÜSÜ ÖDÜLLERİ'
SAHİPLERİNİ BULDU

33 *SESLENİŞ*
Meliha SELMANPAKOĞLU

35 *KALKINMA VE UYGARLAŞMA*
İÇİN SANAT EĞİTİMİNİN
ÖNEMİ
Doç. Dr. Abidin Müslüm BAYSAL

42 *KUVÂYİ MİLLİYE DESTANI*
ÜÇÜNCÜ BAP (1)

44 *KİTAP TANITIM*
TEK BAŞINA BİR SİYASİ PARTİ
MUAMMER AKSOY

45 *KİTAP TANITIM*
ORTADOĞU'NUN ŞAHLARI VEZİRLERİ
PİYONLARI

46 *KİTAP TANITIM*
TÜRKİYE'DE YAŞAMAK
"fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür" Genç Yazılar

47 *BİZDEN HABERLER*

“MİLLİ EGEMENLİK ÖYLE BİR NURDUR Kİ, ONUN KARŞISINDA ZİNCİRLER ERİR, TAÇ VE TAHTLAR YANAR, YOK OLUR!”



Dr. Mustafa Hüsnü BOZKURT

Atatürkçü Düşünce Derneği Genel Başkanı

Yaşananlar; Kemalizm'in akıl ve bilim öncülüğündeki başarısı kanıtli politikalarının günümüz koşullarında yeniden yaşama geçirilmesi zorunluluğunu görev olarak omuzlarımıza yüklüyor, başta ülkemiz olmak üzere, bölgemizde ve dünyada barış ve huzur için gerekli reçetenin Atatürk Cumhuriyeti olduğunu haykırıyor.

Tarihin ilk antiemperyalist Ulusal Bağımsızlık Savaşı'nı veren Mustafa Kemal Paşa ve Kemalist Devrimci yol arkadaşları; bir yandan yokluklar ve yoksunluklarla, bir yandan yedi düvelle, bir yandan iş birliği Vahdetinler, Damat Feritler, Dürrizadeler, İskilipli Atıflarla bir yandan da gerici isyancılar ve vatan savunması kaçkını tarikatçılarla mü-

cadele ettiler. Hain suikastlar, alçak ihanetler, kahpe pusular hiç bitmedi. Hepsini "Milletin istiklâlini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." güveniyle aştılar, vatani bağımsızlığa, ulusu özgürlüğe kavuşturdular.

Anafartalar kahramanı Mustafa Kemal Paşa'nın Türk'ü Asya steplerine sürüp yok etmek

amaçlı emperyalist işgali sonlandırmak gayesiyle 19 Mayıs 1919'da Millî Mücadelâ'yı başlatışının 107. ve o mücadelenin hukuki meşruiyet zemini Büyük Millet Meclisi'ni açışının 106. yılında yine emperyalist tuzaklarla boğuşmak zorundayız yazık ki. Hem de ABD haydutluğunun tüm dünyada saldırganlığını artırdığı, Venezuelâdan sonra İran petrollerine de el koyup en büyük rakibi Çin'in hegemonyasını tehdit etmesini önlemek için gözünü kararttığı, BOP ile bölgemizi kana buladığı ve büyükelçisi ağzından ülkemizi parçalama hedefini açık açık söylediği bir dönemde...

Batı emperyalizminin 100 yılı aşkın süredir sömürge hinterlandındaki tek laik üniter ulus devlet olan Türkiye Cumhuriyeti'ni bölüp yıkmaya hedefini ısrarla sürdürdüğü sır değil. Büyük Atatürk ve Kemalist Cumhuriyet kadroları bunu bildikleri ve hiç akıllarından çıkarmadıkları için bölge merkezli, karşılıklılık esaslı, büyük devletlerle dengeli ilişkilere oturtulmuş Kemalist Dış Politika uygulamışlar, bölgesel ittifaklar (SSCB Tarafsızlık ve İşbirliği Antlaşması, Balkan Antantı, Sadabat Paktı) ve zamanın koşullarını doğru değerlendiren antlaşmalarla (Montrö, Hatay) ülkemiz etrafında bir barış ve dostluk çemberi oluşturmuşlardı. Bu dönemde Türkiye uyguladığı 4 denge esaslı "Kemalist Karma Üretim Ekonomisi" ile 46 fabrika açarak silahını, mühimmatını, gübresini, ilacını, aşısını, şekerini, kağıdını, demir çeliğini, çimentosunu, lokomotifini, uçağını üreten bir sanayi ülkesi olmayı da başarmıştı. Keza, eğitimden sağlığa her alandaki akılcı politikalarla dış borçlanma alışkanlığından kurtulmuş; kendini doyuran, tüm dünyada saygıyla tanınan ve ulusun geleceğine güvenle baktığı bir güzel memleket olmuştu Türkiye.

Ya bugün...

Atatürk Cumhuriyeti'ne karşı kimsenin aklına bile getiremediği, getirenin cesaret edemediği emperyal saldırılarla karşı karşıyayız yine. Zayıf düştük çünkü. Çünkü; son 75 yılın gerici iktidarları Atatürk'ün akıl ve bilim yolundan ayrıldılar, üretmeden tüketme kolaylığı ile milleti fakruzaruret içinde harap ve bitap düşürdüler. Meclis esaslı yönetim düzenini yok edip "Tek Adam" rejimi yaratarak TBMM'yi işlevsizleştirdiler. Kuvvetler Ayrılığı ilkesini göz ardı edip hukuk devletini zayıflattılar. Devlet yönetiminde namus ve liyakat yerine nepotizm ve sadakati yeğlediler. Eğitimi dinselleştirip sağlık hizmetlerini ticarileştirdiler. Ekonomimizi kriz bağımlılığına sürüklediler. Ülkemizi girtlağına kadar borca batırıp paramızı pul, yurttaşımızı kul ettiler. Kışlayı, okulu, mahkemeyi siyasi etkilere açık hâle getir-

diler. Sınırlarımızı kevgire çevirip demografik yapımızın tarumar olmasına yol açtılar. Emperyal güdümlü karşı devrim ihanetini cesaretlendirdiler. Milleti böldüler. Yetmezmiş gibi adına "Terörsüz Türkiye" denilen, 21. yüzyılın Sevr'i BOP dahilinde devreye sokulan "Yeni Çözüm Süreci" ile Cumhuriyet'imizin taşıyıcı kolonları olan üniter ulus devlet yapımızı, laik Cumhuriyet'imizi, Aydınlanma Devrimlerimizi, Atatürk milliyetçiliğini ve dil birliğimizi tartışmaya açtılar. Bütün bu aymazlıklar Batı emperyalizminin "Yeni Dünya Düzeni"ni oturtmak için yürüttüğü "Böl + Parçala + Yönet" stratejisini güçlendirdi.

İşte gidişatın buralara varabileceğini gördükleri için Devrim Şehidimiz, Ak Saçlı Bilgemiz Prof. Dr. Muammer Aksoy ve 49 Cumhuriyet aydını 19 Mayıs 1989'da üyesi olmakla onur duyduğumuz Atatürkçü Düşünce Derneği'ni kurdular. Derneğimiz 37 yıldır emperyal güçlerin ve yerli işbirlikçilerinin hain emellerine engel olma savaşımını gururla sürdürüyor, sürdürecektir.

Mücadelemizde yalnız değiliz, biliyoruz. Türkiye'nin sahipsiz olmadığını göstermeye kararlı "Mustafa Kemal'in Askeri" milyonların her geçen gün çiğ gibi arttığını görüyoruz. "fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür" genç neslimizin mücadele bayrağını yükselteceğinden eminiz. Emperyal güçler ve çeşitli sıfat ve kılıktaki işbirlikçi hainler sinsî ve açık çabalarıyla Cumhuriyetimizin altını oymaya çalışdursunlar, Türk Ulusu bütün dâhilî ve haricî bedhahlarını yine hüsrana uğratacaktır.

Emperyalizmin yine Türkiye'de yenileceğini biliyor, milletimize güveniyoruz.

Yaşananlar; Kemalizm'in akıl ve bilim öncülüğündeki başarısı kanıtlı politikalarının günümüz koşullarında yeniden yaşama geçirilmesi zorunluluğunu görev olarak omuzlarımıza yüklüyor, başta ülkemiz olmak üzere, bölgemizde ve dünyada barış ve huzur için gerekli reçetenin Atatürk Cumhuriyeti olduğunu haykırıyor.

Atatürkçü Düşünce Derneği, 357 şubesi, 48 temsilciliği ve 87 bini aşkın üyesi ile varlık nedeninin ve ideolojik sorumluluğunun bilincinde, Türkiye Cumhuriyeti'ni kuruluş ayarlarına döndürerek geleceğe taşıma azim ve kararındadır.

Millî Mücadelâ'nin başlamasının 107'nci, BMM'nin açılmasının 106'nci ve Atatürkçü Düşünce Derneği'nin kurulmasının 37'nci yılı kutlu olsun.

Yaşasın Tam Bağımsız ve Gerçekten Demokratik Türkiye!

GENÇLİĞE BIRAKILAN EMANET: 19 MAYIS



Çağla AKINCI

ADD Babaeski Şubesi Gençlik Kolu
Başkan Yardımcısı

Atatürk'ün tarif ettiği gençlik; yaşla, aidiyetle ya da kalıplarla tanımlanmış bir kitle değildir. O'nun gençliği, aklını özgürce kullanan, sorgulayan ve gerektiğinde en zor koşullarda bile sorumluluk almaktan kaçınmayan bir bilinçtir.

19 Mayıs 1919, takvimlerde sıradan bir gün değildir; bir milletin diz çökmeyi reddettiği andır. Her şeyin bittiğinin söylendiği, umudun bilinçli olarak boğulmak istendiği bir dönemde, Samsun'a atılan o adım, karanlığa karşı yakılan ilk meşaledir. Ne düzenli bir ordu vardır ortada ne güvenli bir gelecek ne de garanti edilmiş bir zafer. Yalnızca teslim olmayı reddeden bir irade.

19 Mayıs, yenilmiş sayılan bir halkın kaderini yeniden yazmaya karar verdiği gündür; suskunluğun isyana, çaresizliğin umuda dönüştüğü o tarihsel kırılma anıdır.

Gözlerde tek bir duygu geçiyordu, dudaklar susmuş fakat gözler "bu iş bitti" diyordu. 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi'yle birlikte Anadolu fiilen susturulmuştu. Ordular dağıtılmış, silahlar toplanmış,

limanlar ve şehirler işgal altına alınmıştı. İstanbul, düşmanın gölgesinde nefes alırken, Anadolu halkına yalnızca boyun eğmek yakıştırılıyordu. Yoksulluk vardı, yorgunluk vardı, korku vardı ama her şeye rağmen küllenmeyen bir direnç de vardı.

İşte Mustafa Kemal, Samsun'a bu enkazın içinden çıktı. Görevi direnişi bastırmaktı; O ise direnişi örgütlemeyi seçti. Bandırma Vapur'uyla yapılan o yolculuk, yalnızca Karadeniz'in dalgalarını değil; bir milletin yazgısını da aşarak ilerliyordu. O gün Samsun'da başlayan, bir kurtuluş değil, bir karar anıydı:

Ya teslim olunacaktı ya da her şey göze alınacaktı.

19 Mayıs'ı her yıl aynı coşkuyla yaşayabildiğimi söyleyemem. Çünkü bizlere emanet edilen bugün, giderek sadece takvim yap-

raklarında kalan bir tarihe indirgenmek isteniyor. Soru soran, itiraz eden, düşünen bir gençlik yerine; susan, kabullenen, yalnızca izleyen bir gençlik bekleniyor. Oysa 19 Mayıs, sessizliğin değil başkaldırının tarihidir. Bugün gençlerin sesinin kısılmaya çalışıldığı, umutlarının törpülediği ülkemizde, 19 Mayıs'ı yalnızca törenlerle anmak bana eksik geliyor. Çünkü o gün Samsun'a çıkan irade, alkış için değil; risk almak için yola çıkmıştı. Eğer 19 Mayıs bugün içimizi ürpertmiyorsa, bize sorumluluk yüklemiyorsa, yalnızca kutlanan ama yaşanmayan bir güne dönüşmüş demektir.

19 Mayıs'ın bugün eskisi gibi kutlanmaması, bir eksiklikten çok bir işarettir. Çünkü bugün hatırlatmayı sever, rahatsız eder, insanı bulunduğu yerden kaldırır. Tam da bu yüzden törensel bir alışkanlığa indirgenmek istenir. Coşkusunun törpülenmesi, içinin boşaltılması tesadüf değildir. Düşünen, sorgulayan, itiraz eden bir gençlik; sadece geçmişini anmakla yetinmez, bugünü de sorgular. 19 Mayıs'ın ruhu tam olarak budur. Eğer bu ruh bugün geri plana itiliyorsa, mesele bayram değil; hatırlattığı sorumluluktur. Çünkü 19 Mayıs, kimsenin bağımsızlık ruhunu yok etmek isteyenlerin rahatını bozmadan yaşatılabilecek bir gün değildir.

19 Mayıs, hiçbir zaman bir kesimin, bir grubun ya da bir siyasi çizginin günü olmadı. O gün Samsun'a çıkan irade, bir partinin değil, bir milletin kaderini sırtlanmıştı. Atatürk'ün mücadelesi; oy hesabının, taraf olmanın, etiketlerin çok ötesindeydi. Bugün onu dar kalıplara sıkıştırmaya, bir tarafın simgesiymiş gibi göstermeye çalışmak, 19 Mayıs'ın ruhuna yapılabilecek en büyük haksızlıktır. Çünkü 19 Mayıs; suskunluğu kabul etmeyenlerin, teslimiyeti reddedenlerin ortak başlangıcıdır. Eğer bugünü yalnızca törenlere, sloganlara ya da güvenli cümlelere hapsedmeye çalışırsak, Samsun'a çıkan o iradeyi anlamamışız demektir. 19 Mayıs, alkışlanmak için değil; sahip çıkılmak için vardır.

Atatürk'ü anlamak, onu sloganlara sığdırmak değildir. Onu gerçekten anlamak; korkunun normalleştirildiği, sessizliğin makbul sayıldığı anlarda hangi tarafta durduğunu sorgulamaktır. Çünkü 19 Mayıs, konforlu suskunlukların değil; bedel ödemeyi göze alanların tarihidir. Bugün Atatürk'ü herkes sahipleniyor gibi görünür; ama O'nun cesaretini, ödünsüzlüğünü ve bağımsızlık anlayışını taşımaya gelince ortalık sessizleşir. Oysa Atatürk, alkışlanan bir figür değil; rahatsız eden bir uyaştır. 19 Mayıs da tam olarak budur:

Kimsenin rahatını bozmayan bir hatıra değil, herkesin vicdanına dokunan bir çağrıdır.

19 Mayıs'ı kaybetmek, bir günü kaybetmek değildir. Bir yön duygusunu yitirmektir. Nereden gelip nereye yürüdüğünü bilmeyen bir toplum hâline gelmektir. Çünkü 19 Mayıs, bir başlangıçtan çok bir pusulaydı; karanlıkta hangi yöne bakılması gerektiğini gösteriyordu. Eğer bugün bu pusulayı görmezden geliyorsak, mesele bayramların sönükleşmesi değil; iradenin aşınmasıdır. 19 Mayıs unutuldukça, cesaret yerini alışkanlığa, sorgulama yerini kabullenişe bırakır. Ve bir millet, farkına varmadan, tam da reddettiği noktaya geri sürüklenir.

Atatürk'ün tarif ettiği gençlik; yaşla, aidiyetle ya da kalıplarla tanımlanmış bir kitle değildir. O'nun gençliği, aklını özgürce kullanan, sorgulayan ve gerektiğinde en zor koşullarda bile sorumluluk almaktan kaçınmayan bir bilinçtir. Mustafa Kemal Atatürk'ün gençliğe duyduğu güven, romantik bir beklenti değil; devrimleri koruyacak iradeye duyulan zorunlu bir ihtiyaçtır. Bu yüzden gençliğe hitap ederken onu rahatlatmaz, aksine uyarır. Çünkü Cumhuriyet'in korunması, edilgen bir sadakatle değil; cesur bir farkındalıkla mümkündür. Bugün gençlikten korkulmasının sebebi de tam olarak budur. Sorgulayan bir gençlik, ezberleri bozar; susmayan bir gençlik, kurulu düzeni rahatsız eder. Bu nedenle gençliğin coşkusundan çok sessizliği, düşüncesinden çok uyumu makbul görülür. Oysa 19 Mayıs'ın ruhu, tam tersini fısıldar: Karanlık dönemlerde gençlik susturulmaz, sorumluluk üstlenir. Bugün gençliğin sesi kısılmak isteniyorsa, mesele gençlerin "fazla" olması değil; hatırlattıklarıdır. Çünkü düşünen bir gençlik, yalnızca geçmişi değil, bugünü de sorgular.

Ve tam da bu yüzden 19 Mayıs hâlâ bu kadar yakıcıdır. Bu tarih, geçmişte olup bitmiş bir başlangıç değil; her kuşağa yeniden sorulan bir sorudur.

"Bu emaneti nasıl taşıyorsun?"

19 Mayıs'ı yaşatmak, onu törenlere hapsedmek değil; cesaretini bugüne taşımaktır. Atatürk'ü gerçekten anlamak, onun adını anmakla değil; onun bıraktığı sorumluluktan kaçmamayı seçmekle mümkündür.

Çünkü 19 Mayıs, yalnızca bir gün değil; bir duruştur. Ve o duruş, hâlâ birilerinin rahatını bozuyorsa, hâlâ yerini buluyor ve bugün yaşıyor demektir.

Sonsuza kadar da yaşayacaktır...

BİR FİKİR, BİR CUMHURİYET, BİR GENÇLİK



Fazlı Anıl KARTAL

ADD Karşıyaka Gençlik Kolları Başkanı

Cumhuriyeti korumak yalnızca bir görev değil, bir zarurettir. Laik ve çağdaş Türkiye Cumhuriyeti, bizlere geçmişten devredilmiş bir mirastır ve onun sürekliliği, genç kuşakların sorumluluğuyla sağlanabilir.

“1919 senesi Mayısının 19’uncu günü Samsun’a çıktım.”

Bu cümle yalnızca bir hatırat başlangıcı değil; bir devlet aklının, bir tarihsel kırılmanın ve bir grup vatanseverin Türkiye Cumhuriyeti’ni kurmasının ilk adımıdır. Türkiye Cumhuriyeti, tarih kitabı okuyarak, tarihi piyes seyrederek, tarihi film çekerek veya şiirle, müzikle kurulmuş bir ülke değildir. Doğrudan doğruya kan, ateş ve kavga ile kahraman Türk ordusunun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün önderliğinde, canlarını ortaya koyması ile kazanılmıştır.

Ardından bununla kalmamış, kanlarla kazanılan bu ülke kısa bir sürede dev-

rimlerle çağdaşlaşmış, bilime ve teknolojiye önem verilmiş, kadın erkek eşitliğine yani yurttaşların eşitliğine önem vererek ilerlemiştir. Bunların hepsi 16 Mayıs 1919 senesi on sekiz arkadaşı ile Bandırma adındaki o eski vapur ile yola çıkan 9. Ordu Müfettişi Mustafa Kemal sayesinde olmuştur.

Ve Samsun’a çıkışından sonra 38 yaşında boynunda idam fermanı ile tüm Anadolu’yu örgütlemiş, genelgeler yayımlamış, milli mücadeleyi başlatmış, sonucunda da Türkiye Cumhuriyeti’ni kurmuştur. Cumhuriyet gençtir çünkü onu kuran kadrolar gençtir, çünkü onu taşıyacak olan güç de gençliktir.

Mustafa Kemal'in 19 Mayıs'ı Gençlik ve Spor Bayramı olarak gençliğe armağan etmesi sembolik değildir. Bu, Cumhuriyet'in taşıyıcı kolununun gençlik olduğunu ilan etmektir. Cumhuriyet, gençlere emanet edilmiş bir siyasal sistemdir.

Atatürk yalnızca bir yüz, bir imza, bir heykel değildir. O bir fikirdir. Laikliği devletin temeline yerleştiren, bilimi rehber yapan, ulusal egemenliği vazgeçilmez sayan bir akıldır, yani Türkiye Cumhuriyeti'nin kendisidir. "Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır; ancak Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır." sözü, bir vedadan çok bir emanet cümlesidir. Bugün mesele tam da bu emanettir.

Biz gençler onun kurduğu bu ülkede Mustafa Kemal Atatürk'ü, örgütlü olduğumuz için bilinçli olduğumuz için ve her geçen gün Türkiye Cumhuriyeti'ni aydınlık yarınlara taşımak istediğimiz için öğreniyoruz. Ama milyonlarca çocuk, genç eğitim sisteminin "laik, ulusal, demokratik, bilimsel" yapıdan uzaklaşması sebebiyle Cumhuriyet'imizin kurucusunun yaşamını, ideallerini, fikirlerini öğrenemiyor, daha da önemlisi mücadelesini kavrayamıyorlar. Bunlar da yetmezmiş gibi -benim dönemim And'ımızı son okuyan dönem- okullarda And'ımızı kaldırarak küçük yaşlarda edineceğimiz bu bilinci de elimizden alarak millî bilinçten uzak, ülkeyi kuran kadroları ismen bile zor bilen bir nesil yetiştirmeye çalışıyorlar. Kısmen başarılı da oluyorlar. O yüzden biz sadece sarı saçlı mavi gözlü devde kaldık.

Bizler ve bizden sonra gelecek gençler ne olursa olsun örgütlenerek çoğalmaya devam edeceğiz ve başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere İsmet İnönü'yü, Fevzi Çakmak'ı, Kazım Karabekir'i ve Millî Mücadele'de mücadele eden, ismini çoğu insanın duymadığı ya da ismen bildiği Topal Osman'ı, Yörük Ali Efe'yi ve Diyar Ağa'yı öğreneceğiz, unutmayacağız unutturmayacağız. Biz Ata'mızın emanet ettiği ülkeyi koruyacak gençler olarak 19 Mayıs'ın ruhu ile yaşamaya devam edeceğiz.

Eğitim alanında yaşanan her aşınma, Cumhuriyet fikrinde bir gedik anlamına gelir. Atatürk'ün "Maarif işlerinde mutlaka muzaffer olmak lâzımdır. Bir milletin hakikî kurtuluşu ancak bu suretle olur." sözünü bu yüzden yalnızca bir eğitim politikası önerisi olarak değil; bir beka perspektifi olarak okumak gerekir. Cumhuriyetin sürekliliği, bilinçli kuşaklarla mümkündür. İşte bu bilinç, 19 Mayıs 1919'da Samsun'da yakılan özgürlük, bağımsızlık ve aydınlanma meşalesinin, yalnızca bir tarih sayfası olarak kalmamasını sağlamıştır.

O meşalenin düşünsel mirasını korumak, Atatürk ilke ve devrimlerini savunmak ve Cumhuriyet fikrini gelecek kuşaklara taşımak amacıyla, aradan tam yetmiş yıl geçtikten sonra yine bir 19 Mayıs günü (1989) Muammer Aksoy ve kırk dokuz arkadaşı Atatürkçülüğün en önemli örgütü olan Atatürkçü Düşünce Derneği'mizi kurmuşlardır.

Muammer Aksoy, 31 Ocak 1990'da henüz derneğimizin kuruluşundan sekiz buçuk ay sonra Atatürk'ün düşüncelerini benimsediği için yani Kemalist ideolojiyi savunduğu için evinin kapısının önünde "İslami Hareket Örgütü" denen aslında terör örgütünü maşa olarak kullanan emperyal güçler tarafından katledilmiştir.

6 Ekim 1990'da Atatürkçü Düşünce Derneği'nin kurucularından ilk kadın ilahiyat öğretim görevlisi Doç. Dr. Bahriye Üçok kendisine gönderilen kargonun içine yerleştirilen bomba ile katledilmiştir.

21 Ekim 199'da Atatürkçü Düşünce Derneği'nin Genel Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı da aynı şekilde Kemalist ideolojiyi savunduğu için terör örgütü tarafından katledilmiştir.

12 Kasım 1999'da Atatürkçü Düşünce Derneği Bağcılar Şubesinin üyesi Şükürü Demirkürek dernekte bulunduğu sırada terör örgütü tarafından şubesi basılarak katledilmiştir.

Bu insanlar Kemalist oldukları için Devrim Şehidi olmuşlardır.

Onlar Cumhuriyet'imizin yaşayan vicdanlarıdır.

Yıllar sonra ilk cinayetleri işleyen kimi tetikçilerin yakalanıp hüküm giymelerinin (Umut Operasyonu) cinayetlerin faili meçhul niteliğini ortadan kaldırmadığını söyleyebiliriz. Çünkü bu katillerin kimlerden emir aldıkları, yıllarca yakalanmamaları için kimlerce korundukları henüz ortaya çıkmamıştır. Türkiye'deki gericilik ve onun baş destekçisi olan emperyalizm besbelli ki Atatürkçülüğü kendileri için yaşamsal bir tehlike olarak algılamışlardı.

Bu nedenle 19 Mayıs 1919 ile 19 Mayıs 1989 arasında bir kopuş değil, bir süreklilik vardır. Biri devletin kuruluş iradesidir, diğeri o iradenin savunusudur.

Biz gençler, 19 Mayıs 1919'u da 19 Mayıs 1989'u da aynı kararlılıkla savunacağız. Çünkü biliyoruz ki Osmanlı'nın son döneminden beri süregelen 'gençlik' hareketi, Mustafa Kemal'in önderliğinde gençlerle birlikte tarih sahnesinde devrimci bir anlam kazanmış; bu ruh, Türk milletinin kaderini değiştiren Cumhuriyet iradesine dönüşmüştür. Genç Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Mustafa Kemal Atatürk, bu devrimci mirası biz gençlere emanet etmiştir. Bizler bu emaneti yalnızca korumakla yetinmeyecek; Kemalizm'in akıl ve bilim rehberliğinde, laik Cumhuriyetin kazanımlarını savunarak, Cumhuriyet'imizin her bir kilometre taşını bilimle, sanatla ve teknolojiyle örerek ülkemizi çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine taşıma mücadelesini sürdüreceğiz. Çünkü biliyoruz ki Cum-

huriyet; laikliğin güvencesinde, "Atatürkçü Düşünce"nin ışığında ve bilinçli bir gençliğin omuzlarında yükselerek milletimize aydınlık bir geleceğin kapılarını açacaktır.

Cumhuriyet'i korumak yalnızca bir görev değil, bir zarurettir. Laik ve çağdaş Türkiye Cumhuriyeti, bizlere geçmişten devredilmiş bir mirastır ve onun sürekliliği, genç kuşakların sorumluluğuyla sağlanabilir. Büyük Önder'in bizlere verdiği tarihsel sorumluluğu asla unutmamalıyız: "Ey Türk

Gençliği! Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir."

Bu söz bir çağrı olmanın ötesinde Atatürk Gençliği'ne emanet edilmiş bir iradedir. Bizler, bu iradeye sahip olan Atatürk Gençliği olarak bu sorumluluğu geleceğe taşımak zorundayız.

**19 Mayıs 1919 ile
19 Mayıs 1989 arasında
bir kopuş değil, bir süreklilik
vardır. Biri devletin kuruluş
iradesidir, diğeri o iradenin
savunusudur.**

Gençlik biyolojik bir yaş değil; dinamizm, akılcılık ve yenilenme kapasitesidir. Cumhuriyet yaşadıkça, o fikir yaşayacaktır. O fikir, onu anlayan ve taşıyan kuşaklarla varlığını sürdürecektir. Gençlik, pasif bir izleyici değil, aktif bir koruyucudur. Her düşünce, her eylem, her adım Cumhuriyet'in ruhuna bir katkıdır. Tarih bize sorumluluğumuzu hatırlatır: Cumhuriyet, onu anlayan ve taşıyan gençlerle sonsuza dek var olacaktır.

Ne mutlu Atatürk Gençliği'ne!

Ne mutlu Türk'üm diyene!

KADIN CUMHURİYET'İN EŞİT HAKLARA SAHİP BİREYİ, KURUCU ÖZNESİ



Av. Gülizar BİÇER KARACA

CHP Denizli Milletvekili

Önceki Dönem ADD Denizli Şube Başkanı

Kadın hakları, Cumhuriyet'in "iyiliklerinden biri" değildir; laik hukuk devriminin varlık nedeni ve demokrasi fikrinin erken kurucu momentlerinden biridir.

Tam da bu yüzden Cumhuriyet'in kadın devrimi, yalnızca geçmişin karanlığına karşı kazanılmış bir mevzi olmadı; bugün hala süren bir rejim kavgasının merkezine yerleşmiş durumda.

Atatürk'ün kadın meselesine yaklaşımını diğer devrimlerinden ayıran bir şey var.

Şapka yasayla gelmiştir, harf yasayla... Tekkeler yasayla kapatılmıştır. Hilafet ve saltanat yasayla kaldırılmıştır.

Ama kadın sorununda bilinçli bir boşluk bırakılmıştır.

Bu boşluk, bir tercihin ürünüdür.

Mustafa Kemal Atatürk, kadının toplumsal konumunun bir kanun maddesiyle dönüştürülemez kadar köklü bir medeniyet problemi olduğunu teşhis etmiştir. Onun formülasyonunda kadın meselesi, hukuki bir düzenleme nesnesi olmaktan çıkıp bir uygarlık sınavına dönüşür. Bir toplumun yarısını toprağa zincirleyip öteki yarısının göğe yükselmesini beklemek diye tarif ettiği imge,

retorik bir süsten fazlasıdır, toplumsal fiziğin temel yasasını ihlal eden bir yapısal çelişkinin ifadesidir.

Kadın meselesi Cumhuriyet'te hiçbir zaman yalnızca kadınlara ilişkin bir başlık olmadı bu yüzden; bizzat egemenliğin kime ait olacağı sorusunun en görünür biçimlerinden biri oldu.

Çünkü kurucu iradenin bildiği bir şey vardı. Ulusal egemenlik, sadece sarayın, hanedanın, hilafetin ya da dinsel vesayetin tasfiyesiyle kurulmazdı.

Buna toplumun yarısının kul, tabi, eksik ve vesayet altında sayıldığı düzenin siyasal meşruiyetinin de yıkılması eşlik etmeliydi.

Bu nedenle Cumhuriyet'in kadınlara açtığı alan tali bir modernleşme ayrıntısından fazlasıdır.

Egemenliğin kaynağını gökten yere, gelecekte yurttaşlığa, imtiyazdan eşit hakka indiren büyük tarihsel kopuşun asli parçasıdır.

Kadının hukuk önünde birey sayılması, kamusal alana çıkması, eğitim hakkına, medeni haklara ve siyasal temsile kavuşması yalnızca bir toplumsal reform olarak görülmedi.

Bu alan, millet denen siyasal öznenin gerçekten millet haline gelebilmesinin ön koşulu olarak tanımlandı.

Kurucu iradenin bildiği çok önemli bir şey daha vardı.

Kadını dışlayan bir ulusal egemenlik, en fazla erkekler arasında paylaştırılmış bir tahakküm olabilirdi; cumhuriyet olamazdı.

Nazan Moroğlu da "Kadının İnsan Hakları"nda buna işaret eder.

Bu kurucu kavrayış ona göre de salt bir siyasal tercih değildir.

Cumhuriyet'in hukuk mantığının kendisidir. Tevhid-i Tedrisat'tan Medeni Kanun'a, tek eşlilikten resmi nikaha, mirasta ve boşanmada eşitlikten siyasal temsile uzanan dönüşüm, kadını aile içi statüye hapseden dinsel-hiyerarşik düzenin yerine onu hukuk öznesi ve yurttaş olarak tanıyan laik bir evren kurmuştur.

Kadın hakları, Cumhuriyet'in "iyiliklerinden biri" değildir; laik hukuk devriminin varlık nedeni ve demokrasi fikrinin erken kurucu momentlerinden biridir.

Tam da bu yüzden Cumhuriyet'in kadın devrimi, yalnızca geçmişin karanlığına karşı kazanılmış bir mevzi olmadı; bugün hala süren bir rejim kavgasının merkezine yerleşmiş durumda.

Hal böyle olunca iktidarın yıllardır verdiği mücadele, yalnızca bazı yasal düzenlemeleri değiştirmek ya da bazı hakları teknik olarak budamak olmadı.

Asıl mücadele, Cumhuriyet'in kurduğu kadın öznesini çözmek, onu eşit haklara sahip yurttaş konumundan indirip yeniden ailenin, itaatın, dinsel denetimin ve makbul rollerin içine hapsetmek oldu.

İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı da kız çocuklarının eğitimden kopuşunu kolaylaştıran yönelimler de nafaka tartışmaları da kadın bedenine, yaşam tarzına ve kamusal varlığına dönük bitmeyen müdahaleler de aynı hattın parçalarıdır.

O hatta kadın yeniden birey değil bir konum, hak öznesi değil bir "emanet", yurttaş değil roller bütünü haline getirilmeye çalışılıyor.

Burada geri alınmak istenen, Cumhuriyet'in eşit yurttaşlık iddiasının kendisi...

Bu nedenle bugünün temel meselesi, kadın haklarını dar anlamda bir hak koruma savunusuna sıkıştırmadan, onları Cumhuriyet'in toplumsal kurucu mantığı içinde yeniden tarif edebilmektir.

Kadın mücadelesi yalnızca mağduriyetlere cevap veren savunmacı bir çizgide kalırsa, iktidarın kurduğu çerçevenin içine hapsolür.

Oysa ihtiyaç duyulan şey daha kurucu bir dildir.

Laikliğin kadınlar için hayat güvencesi olduğunu,

hukuk devletinin kadınlar için yaşama ve özgürlük meselesi olduğunu,

sosyal devletin kadınlar için bağımsız birey olmanın maddi zemini olduğunu

açıkça kuran cumhuriyetçi eşitlik hattına, her seferinde ve daha yüksek sesle sahip çıkmaya ihtiyaç var.

Üstelik bu kurucu dil, donmuş bir miras da değil.

Cumhuriyet'in kadın hakları çerçevesi, 1970'lerden itibaren uluslararası insan hakları formuyla yeni bir içerik kazanmıştır. CEDAW'ın 1985'te onaylanması, kadın-erkek eşitliğini salt anayasal bir ilke-den devletin pozitif yükümlülük alanına taşımış; ayrımcılığın aile, eğitim, çalışma hayatı, siyaset ve şiddet biçimleri içindeki yapısal karakterini görünür kılmıştır.

2000'li yılların başındaki anayasal ve yasal reformlar da kadınların "korunan varlıklar" yerine hak sahibi bireyler olarak tanınması bakımından kritik bir eşik üretmiştir.

Dolayısıyla kadın hakları tarihi, hukuk, toplumsal mücadele ve uluslararası normlar arasındaki etkileşimin ürettiği dinamik bir eşitlik alanı olarak okunmalıdır.

Çünkü ekonomik bağımsızlığı olmayan, eğitim hakkı budanan, şiddet karşısında korunmayan, bakım yüküyle eve kapatılan, kamusal temsilden dışlanan kadına "hukuken eşitsin" demek, tarihin en tanıdık aldatmacalarından biridir.

Bugünün mücadele aksı tam da burada belirir.

Kadınların eşitliğini hayatın maddi ve kurumsal örgütlenmesinde kurmak, ke-
limenin gerçek anlamıyla hayatidir.

Buradan bakınca bugün verilmesi gereken mücadele, geçmiş kazanımları yeni toplumsal koşullarda daha ileri bir eşitlik programına dönüştürmektir.

Cumhuriyet'in kadın devriminin yarım kalan yanı da tam buydu...

Hukuki eşitliğin toplumsal, ekonomik ve kültürel eşitlikle tamamlanması...

Nermin Abadan Unat, 50 yıl önce bu yarım kalmışlığın teşhisini koymuştu.

Hukuksal reformlar, kadın devriminin olsa olsa temel taşlarıdır; bu temelin üzerine kurulacak yapının sorumluluğunu, devrimin kendilerine eğitim olanakları sağladığı kadınların omuzları taşıyacaktır.

Atatürk, devrimi bir varış noktası değil bir süreç olarak tasarlamıştı; ama devrimi miras alan kuşaklar o süreci bir kazanım gibi okuyup uykuya daldı.

Bugün o uykudan uyanmanın vaktidir; çünkü devrim bitmemiştir, bir süreliğine sahipsiz kalmıştır.

O halde bugünün cumhuriyetçi kadın mücadelesi, daha ileri bir eşit yurttaşlık ufku kurmak zorundadır.

Kreşten istihdama, eşit temsilden şiddetsiz yaşama, bilimsel eğitimden bedensel özerkliğe kadar uzanan bütün başlıklar birbirinden kopuk talepler değildir.

Her biri, kadınların ulusal egemenliğin gerçek ve tam öznesi haline gelmesinin parçalarıdır.

Söylenmesi gereken nettir.

Cumhuriyet kadınsız eksik değil, kadınsız imkansızdır.

Çünkü kadınların eşitliği, bu topraklarda modernliğin ve halk egemenliğinin toplumsal hakikate dönüşmesidir.

Bu yüzden konunun merkezi bellidir.

Bugün kadınların mücadele hattı, yalnızca hak kayıplarına karşı savunma hattı kurmakla sınırlı kalmaz.

Kadınlar, kendilerini Cumhuriyet'in eşit haklara sahip bireyi, kurucu öznesi ve asli sahibi olarak yeniden ve daha güçlü biçimde ortaya koymak durumundadır.

Bu, kadınları korunacak varlıklar olmaktan çıkarır; memleketin hukukunu ve geleceğini kuracak siyasal özne olarak görme zorunluluğunu ortaya koyar.

Gerçek mücadele, kadınları aile ile devlet arasında sıkışmış bir kategori olmaktan çıkarıp cumhuriyetin bizzat taşıyıcısı haline getiren mücadeledir.

Çünkü kadınların kaybettiği yerde yalnız kadınlar kaybetmez; ulusal egemenlik fikri boşalır, cumhuriyet toplumsal zeminini yitirir, eşit birey yerini hiyerarşiye bırakır.

Kadınların özgürlüğünü savunmak bu yüzden bir alan savunması olamaz; Cumhuriyet'i savunmanın en sahici, en kurucu ve bugün belki de en hayati biçimidir.

ÇALIŞMA HAYATINDA KADIN OLMAK



 **Yusuf İPEKLİ**
Emekli Öğretmen
ADD Yayın Kurulu Üyesi

*“Ey Türk kadını sen yerlerde sürünmeye değil,
omuzlar üstünde göklere yükselmeye layıksın.”*

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

*Cumhuriyet, sadece bir yönetim biçimi değişikliği değil,
aynı zamanda Türk toplumunun “kul” statüsünden
“yurttaş” statüsüne geçişinin adıdır. Bu büyük dönüşümün
en merkezinde ise kadının özgürleşmesi yer almaktadır.*

Bir toplumun gelişmişlik düzeyi, binalarının yüksekliği, teknolojisi veya sanayisiyle değil, kadınlara tanıdığı haklar ve onlara açtığı alanla ölçülür. Kadınların üretimde yer almadığı, karar süreçlerinde bulunmadığı bir toplum, “yarı felçli” bir organizma gibidir.

Cumhuriyet’imizin kuruluşundan bu yana kadının toplumsal hayata katılımı bir tercih değil, çağdaşlaşmanın temel şartıdır. Bir öğretmen olarak sınıflarımda gördüğüm o pırıl pırıl kız çocuklarının, hayata atıldıklarında karşılaştıkları

“görünmez engelleri” aşmalarını sağlamak, her eğitimcinin olduğu gibi benim de en temel sorumluluğum olmuştur. Çünkü medeniyetin aynası hiç kuşku yok ki kadınlarımızdır.

Bu anlamda bu çalışmada kadınlarımızın çalışma hayatını ele alacağız. Onların çalışma koşulları, çalışma hayatında karşılaştığı engeller, mobing, mesai üstüne mesai gerçeği, görevde yükselmede kadınların başını ağrıtan gelişmeler, Atatürk’ün kadınların iş yaşamına katılması için yaptıkları gündemimizde olacaktır.

Kadının Çalışma Hayatı ve Birey Olma Süreci

Öncelikli sorumuz kadın çalışmalı mıdır, çalışmamalı mıdır? Toplumun önemli bir kısmı kadınların çalışmasına neden karşıdır? Bu anlayışa göre kadının asli görevi nedir?

Öncelikle çalışma hayatı, kadına sadece bir “gelir kapısı” sunmaz. Çalışma hayatı kadına kendi potansiyelini keşfedeceği özgürlük alanı oluşturur. Çünkü evin sınırları içerisinde kadına biçilen rol “eş” veya “anneliktir”. Oysa çalışma hayatında onların alanları genişler profesyonel kimlikler oluşur. Bu genişleme, kadının kendi değerini fark etmesini ve birey olarak toplumsal hayata kök salmasını sağlar. Kadın hayatın her alanında süregelen meslekleri başarılı biçimde icra eder, sorumluluk alır, yöneticilik olanağı oluşturur. Kadının olduğu yerde nezaket oluşur, başarı oluşur.

Bu durum bizim gibi ataerkil toplumlar da kadın aile yaşamında olduğu gibi iş yaşamında da öncelikle eş, kardeşi, babası tarafından, sonra mesai arkadaşları ve amirleri tarafından kışkırlanır. İftiraya uğrar. Kılıf hazır, bahane hepten belli.

Namus dersin, akan sular durur. Oysa nüfusumuzun yarısı kadındır. Onlar görülmek istenmese bile hayatın her alanında başarılı olmuştur. Bu başarı her geçen gün yükselerek devam edecektir, bu gelişmeyi ne sosyolojik yapı ne dini baskı ne de geleneksel yaklaşımlar engelleyecektir.

Ancak göz ardı edilmemesi gerçek ise toplumun çok önemli bir kısmı kadının çalışmasına karşı durmasıdır. Onlar için kadın çocuk doğurma makinesidir. Ev işleri, çocukların büyütülmesi, koşulsuz itaat vardır başka bir şey yoktur. Gelenekler, dinsel baskılar, mahalle baskısı kadını çalışma hayatından uzaklaştıran en önemli unsurlardır. Öyle inanılır ki çalışan ekonomik özgürlüğü olan kadın asi olur, isyan eder, itaat etmez.

Kadınla Özdeşleşen Meslekler

Toplumumuz uzun yıllar kadınların çalışmasına engel oldu. Bunda sosyolojik

yapının ve dini baskının etkin olduğu ortada. Ancak kadınlarla bütünleşen meslekler var(dı): “Hemşirelik, öğretmenlik gibi...”

Bu meslekler nasıl bilinir(di)? Kadın mesleği. Neden? Çünkü bu meslekler toplumsal cinsiyet rollerindeki “şefkat” ve “hizmet etme” kavramlarıyla örtüştürüldü.

Bugün uzay bilimlerinden ağır sanayiye kadar her alanda kadınlar, bu “yumuşak güç” etiketini kırarak, analitik düşünme ile duygusal zekayı birleştirip fark yaratıyorlar. Mesleklerin cinsiyeti yoktur; yeteneğin de...

Bu yüzden kadınlara özgü bilinen mesleklerin pabucu dama atıldı, örneğin artık erkek hemşireler de var, iyi ki var.

Kadının Çalışması Önündeki Engeller

Kadınların kariyer yolculuğunda “Cam Tavan” sendromu en büyük engeldir. Kadın adaylar, “ya evlenirse”, “ya çocuk yaparsa” gibi ön yargılarla iş görüşmelerinde eleniyor. Üst yönetim kademelerinde ise erkekler, yine erkekleri seçmeye eğilimli. Bir kadının çözüm odaklı yapıcı tavrı bazen “çekingenlik” olarak yorumlanırken, aynı tavrı sergileyen erkekler “stratejik” bulunabiliyor.

Öte yandan kadınlar erkek yöneticiler tarafından tercih edilmiyor çünkü onlar kadınları “ağzı gevşek” ikinci sınıf bireyler olarak görüyor. Erkeğin geç saatlere kadar mesai yapabileceğini düşünen erkek yöneticiler kadınların bunu yap(a) mayacağını değerlendiriyor.

Bir de mobing var elbette. Kadını fiziki olarak güçsüz yapı olarak duygusal bulan çağ dışı zihniyet esasen bir diğer engel.

Çalışan kadının aynı odayı paylaştığı diğer çalışan kadınlara bakış açısı mı, onu ne siz sorun ne ben söyleyeyim olur mu?

Çalışan Kadınların Sorunları: “İkinci Vardiya”

Bir eğitimci olarak gözlemim şudur: Bir kadın işten eve geldiğinde “dinlenme” şansı bulamıyor. Sofra kurulacak, çocuk ödev yapacak, ev toparlanacak... Buna “ikinci vardiya” diyoruz. Aslında “uçün-

cü vardiya” demek daha doğru çünkü bu işin bir de sabah faslı var. Bu fasılda çocuk kaldırılacak, okula veya bakıcıya bırakılacak, kahvaltı hazırlanacak. Sınıflarımda, eve gider gitmez annesinin sorumluluklarını üstlenmek zorunda kalan kız öğrencilerin ödevlerini yaparken ne kadar zorlandıklarına çok kez şahit oldum. Bu durum, kadının kariyerindeki *“esnekliğini”* elinden alıyor. Erkek meslektaşları akşam geç saatlere kadar yeni bağlantılar kurarken, kadın evdeki rollerine yetişmek zorundadır.

O hâlde kadının mesai saatleri çok belli değil ve karmaşık.

Hafta sonu ise başka mesai söz konusu, ev temizliği. Çamaşır, ütü, alışveriş, çocuğun sosyalleşmesi için onu sinema, tiyatro veya eğlence merkezine götürme mesaisi. İnan olsun otomatik makine olsun dayanamaz, tam ortadan çatır çatır çatlar.

Peki erkek ne yapar? O reis, aile reisi. Buyurur sadece buyurur.

Ekonomik Özgürlük: “Hayır” Diyebilme Gücü

Ekonomik özgürlük, kadının toplumdaki en büyük sigortasıdır. Maddi olarak başkasına bağımlı olmayan kadın; aile içinde söz sahibi olur, şiddet gördüğü ortamı terk etme gücünü bulur ve çocuğunun geleceği üzerinde doğrudan kararlar alabilir. Özgüven, *“ben de başarabiliyorum”* duygusunun maddi karşılığı olan maaş çekinde gizlidir.

Ancak burada da zulme direnen kadına eş baskısı başlar ki bu baskı çoğunlukla dayak, şiddet ve ölümle sonuçlanmakta. Yani nereden bakarsanız bakın iki ucu pislige bulaşmış değnek misali.

Toplumun tepkisi mi?

“Kaderin çekeceksin!”.

Atatürk ve Kadın Hakları: Bir Toplumun Yeniden Doğuşu

Cumhuriyet, sadece bir yönetim biçimi değişikliği değil; aynı zamanda Türk toplumunun *“kul”* statüsünden *“yurttaş”* statüsüne geçişinin adıdır. Bu büyük

dönüşümün en merkezinde ise kadının özgürleşmesi yer almaktadır. Atatürk, kadının toplumdaki konumunu *“çağdaşlaşmanın kendisi”* olarak görmüştür.

Bu anlamda Atatürk’ün kadınlar için neler yaptığına bakalım.

1. Yasal Devrimlerin Gücü: Medeni Kanun

1926 yılında kabul edilen Türk Medeni Kanunu, kadın hakları konusunda atılan en radikal adımdır. Bu kanunla birlikte:

“Tek eşlilik esası getirilerek kadının aile içerisindeki statüsü güvence altına alınmıştır. Boşanma ve miras hakkı konusunda kadın ve erkek eşit kılınmıştır. Velayet hakkı konusunda kadın, erkeğin vesayetinden çıkarılarak eşit bir birey haline getirilmiştir.”

Bu da kadının iş için bir başka devrimdir.

2. Siyasi Haklar: Dünya Ölçeğinde Bir Öncülük

Atatürk’ün vizyonu, kadını sadece evinde değil, mecliste, belediyede ve yerel yönetimlerde görmek üzerine kuruluydu. 1930 yılında belediye seçimleri, 1933 yılında muhtarlık seçimleri ve nihayet 5 Aralık 1934’te kadınlara tanınan seçme ve seçilme hakkı, Türkiye’yi dünyanın pek çok gelişmiş ülkesinin önüne geçirmiştir.

Bu, kadınların sadece oy kullanması değil, aynı zamanda ülkenin kaderini belirleyen *“karar verici”* mekanizmalarda yer alması demektir. İlk kadın milletvekillerimizin meclise girişi, Türk kadınının kamusal alandaki *“görünmezliğini”* ortadan kaldırmış ve onu toplumun lideri konumuna taşımıştır.

3. Eğitimde Fırsat Eşitliği

Atatürk’ün *“Bir toplum, cinslerden yalnız birinin yüzyılımızın gerektirdiklerini elde etmesiyle yetinirse, o*

toplum yarı yarıya zayıflamış olur." sözü, onun eğitim vizyonunu özetler. Tevhidi Tedrisat (Eğitim Birliği) Kanunu ile kız çocuklarının eğitim alması bir devlet politikası haline gelmiştir. Kız çocukları okullara, üniversitelere, sanat ve spor dünyasına ilk kez bu dönemde özgürce katılmıştır.

Bu sayede kadınlar meslek sahibi olup iş yaşamına başlamıştır. İş yaşamında başarılı olanlar gerek devlet kurumlarına gerekse özel sektörde ise yönetim alanında sorumluluklar almıştır.

Mutlulukla gözlemliyoruz ki, bugün okullarımızda yönetim kadrolarında kadınlarımızın sorumluluk oranı nerdeyse yüzde elliye çıkmıştır. Oysa günümüzden yirmi otuz yıl önce okullarda kadın yönetici hemen hemen yok gibiydi. Çünkü kadınların okullarda harcayacak zamanı yoktu ve onlar için ikinci mesai söz konusuydu.

Peki kadınlar örneğin mecliste yeterli kadar temsil ediliyor mu? Hayır.

Ya yerel yönetimlerde, yok denecek kadar az.

Veya mülki idare amiri olan kadınlarımızın oranı ne? Oran komik olduğu için dile getirmek bile doğru değil.

4. Kadının Emeline Verilen Değer

Atatürk, kadının çalışma hayatındaki emegini her fırsatta yüceltmıştır:

"Dünyada hiçbir milletin kadını, ben Anadolu kadınından daha fazla çalıştı, milletimi kurtuluşa ve zafere götürmekte Anadolu kadını kadar emek verdim diyemez."

Bu sözler, Türk kadınının hem cephe de hem de üretim alanında ne kadar büyük bir "görünmez güç" olduğunun devlet katında tescilidir. Atatürk, kadını iş hayatından alıkoyan tüm geleneksel bariyerleri bizzat kendisi yıkarak, "çağdaş bir Türkiye" hedefinin ancak kadınlarla birlikte inşa edilebileceğini göstermiştir.

Bugün, Atatürk'ün attığı bu dev adımların üzerine inşa etmek, sadece geçmişi yâd etmek değil, bugünkü "cam tavanları" da kırmakla mümkündür. Cumhuriyet'in bize miras bıraktığı bu haklar, bugün iş dünyasında, kadın yönetici sayısının artırılması, eşit işe eşit ücret ilkesinin tavizsiz uygulanması, siyaset ve iş dünyasında "cinsiyetçi dile" karşı durulması ile yaşatılmalıdır.

Çalışma Hayatında Anne Olmak

Anneliği "kariyerin sonu" olarak görmek, ülkenin kaybıdır. İş yerlerinde kreş açılması veya gece kreşi açılması sadece bir sosyal yardım değil, bir ekonomik verimliliklerdir. Anne, çocuğunun güvende olduğunu bildiğinde işine yüzde 100 odaklanır. Eşlerin babalık iznini kullanması ve ev işlerini paylaşması, toplumsal yapıyı güçlendirir. Bir öğretmen olarak, okul-ile birliği toplantılarında babaların daha aktif rol almasının, annenin üzerindeki o ağır yükü nasıl hafiflettiğini yıllarca gözlemledim. Sadece gözlemlemekle kalmayıp bu düşüncemi her platformda dile getirerek kadınlarımıza destek olmaya çalıştım.

Geleceği Birlikte İnşa Etmek İçin Sonuç ve Öneriler

Kadınların tam kapasiteyle üretimin içinde olduğu bir Türkiye, aydınlık yarınların teminatıdır.

Bunun için;

a) Zihniyet Dönüşümü: Okullarda "Kızlar bunu yapar, erkekler şunu yapar." ayrımı kaldırılmalıdır.

b) Denetim: İş yerlerinde ücret eşitliği yasal denetimlerle takip edilmeli.

c) Eşit Ebeveynlik: Ev içi görevlerin paylaşılması, çocuklara "cinsiyetçi olmayan" bir rol model sunmasıyla başlar.

Kadınların özgürleşmediği bir toplum, kanatlarından biri bağlı uçmaya çalışan bir kuş gibidir. Kanatları özgürleştirmek, hepimizin ortak sorumluluğudur.

ULUS DEVLET VE ULUSAL EGEMENLİK GÖRÜŞME KONUSU OLAMAZ



B. Safa YENİCE

ADD Genel Başkan Yardımcısı

ADD Bilim Kurulu Başkanı

ADD Kültür Kurulu Başkanı

29 Ekim'de dikilen Cumhuriyet Çınarı'nın kökü laikliktir. Bu köke iyi bakılıp, korunmazsa, dikilen Cumhuriyet Çınarı da kurur gider... Bu kök akılla, bilimle, beslenirse Cumhuriyet gelişir; ulusal egemenlik hâkim olur, toplumsal eşitliği ve halk egemenliğini sunar.

Üçüncü dünya savaşını bu kez bölüm bölüm mü yaşıyoruz? Suriye'nin bölünüp, parçalanması, kravatı takan bir teröristin devlet başkanı olması nasıl kabullenilir? Gazze de soykırım ve bizlere insan hakları dersleri verenlerin seyirciliği nasıl anlaşılmalı? Bu işler için kurulmuş kurumların çaresizliğine ne demeli? Rusya-Ukrayna savaşı sürüp gidiyor, Venezuela Devlet Başkanı Maduro ABD'ye kaçırılıyor. Derken ABD ve İsrail'in İran'a saldırısı, ikinci paylaşım savaşından bu yana hiçbir

bölgesel savaşın bu kadar çok ülkenin bombalanmasına neden olmadığı, silah sanayinin en yeni buluşlarının kilometrelerce uzak hedefleri vurarak canavarlaştığı günleri yaşıyoruz...

Uluslararası kurumların, kuralların, uluslararası hukukun yok sayıldığı, gücünün her hakka sahip olduğunu dünyanın yeniden öğrendiği günlerdeyiz. Yapay zekâ, bilim ve teknolojinin yarattığı büyük buluşların ürünlerinin otoriterliğin, totaliterliğin, acımasızlığın, vahşetin bir aracı olduğu bir süreci yaşıyoruz...

Böyle bir dönemde Avrupa'daki popülist liderlerin bazılarının Trump'ı örnek aldığını, bazı öne çıkmış partilerin "ulusal egemenlik" söylemlerinin artırdığını okuyoruz.

Bu koşullarda yeni emperyalizmin (tekno-sermayenin, tekno-faşizme dönüşüp) saldırdığı egemenlik, ulusal egemenlik, ulus ve ulus devlet kavramlarının tekrar anımsanması, incelenmesi, öneminin vurgulanması, bu önemli kavramların yaşamda kalması, kalıcı hale gelmeleri için yapılması gerekenlerin tartışılmasında büyük yarar vardır.

Türkler 600 yıllık padişah egemenliğinden, BMM ile ulus egemenliğine geçtiler

29 Ekim de Cumhuriyet'in ilanı şüphesiz, en büyük milli demokratik devrimdir. Ancak, 23 Nisan da Büyük Millet Meclisi'nin (BMM) açılarak 600 yıllık padişah egemenliğinden, ulusal egemenliğe, ulus iradesine geçiş, yüzyılların yönetim biçimini ve etkin gücünü yıkararak, ulusun temsilcisi BMM'ye egemenliğin devredilmesi, Türk tarihinin yeni bir yola girmesidir. O meclis ile Bağımsızlık Savaşı'nın kazanılması, kalıcı büyük devrimlerin kapısının açılması, tarihin gördüğü çok boyutlu devrimlerin en muhteşemidir. Bu yükselişin bir örnek olması, emperyalizme korku vermektedir.

Emperyalizm; ulus, ulus devlet, ulusal egemenliği istemiyor

Emperyal ülkeler uzun vadeli planlarını vahşice saldırılarla, taşeronları kullanarak uygulamaya koyuluyorlar. Bölgemizde ulus devlet olamayan ülkeler kısa zamanda büyük yıkımlar gördüler ve bölündüler. ABD elçisi emperyalizme karşı güç oluşturan ulus devletleri istemediklerini açıkça söylüyor. Bize de "Osmanlı milletler sistemi"ni öneriyor. Yani ulusun bütünlüğünü etnik, mezhepsel olarak parçalayacak, bir ulus için gerekli bileşenleri kırarak ve Orta Doğu da olduğu gibi yıllar sürecektir iç savaşlara sürüklenmemizi öneriyor. Egemenlik haklarımıza saldırılıyor.

Gazi Mustafa Kemal 1922'de egemenliğin hiç kimseye ilim icabıdır diye, gö-

rüşmeyle verilemeyeceğini söylemişti

Önder'imiz Gazi Mustafa Kemal "Egemenlik ve saltanat hiç kimse tarafından, hiç kimseye, ilim icabıdır; diye görüşme ile verilmez. Egemenlik, saltanat kuvvetle, kudretle ve zorla alınır." 1922 (Nutuk, s.691) diyordu.

Cumhuriyet, ulus bilincini yerleştirmek için Dil ve Tarih-Coğrafya fakültesini kurdu. Dünyada böyle bir amacı gerçekleştirmek için kurulmuş ilk fakülte oluyordu.

Cumhuriyet, ulus bilincini yerleştirmek, yaygınlaştırmak ve bilimsel zemine oturtmak için, özellikle bu konuların öğrenimini yapan bir fakülte kurmaya karar verdi. İşte bu amaçla kuruldu. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi... Dünyada böyle bir amaçla kurulan tek fakültenin adıdır: Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi.

Böylesi büyük mücadele ile emekle oluşturulmaya çalışılan "ulus", en güçlü ve güvenli devlet yapısı olan "ulus devlet" çatısı altında bütünleştirildi. Bu yapı içinde insan hakları ve her konuda eşitliği, Anayasal güvence altına alan "yurttaş" yapısı oluşturuldu. Bu "ulus devlet" "Yurtta Barış, Dünyada Barış" ilkesini içselleştirerek, bölgemiz ateş içinde kavrulurken bile, 100 yıl boyunca Türk ulusuna savaş yaşatmadı.

Şimdi dıştan ve içten büyük saldırı altında olan, Cumhuriyet'in binbir emekle oluşturduğu "ulus" yapımız, ülkemize 100 yıldır savaşız güven dolu günler yaşatan bütünlüklü "ulus devletimiz" ve Anayasal güvence altına alınmış, eşitlik ve özgürlükler üzerine inşa edilmiş olan yurttaşlık olgumuzdur.

Emperyalizm bölgemizde uluslaşmayı başaramamış ülkeleri kolayca yıktı

Orta Doğu'da ve Kuzey Afrika'da uluslaşmayı başaramayıp, ulus devlet yapısını kuramayan Irak, Libya, Suriye, Lübnan vb. ülkeler bölündüler.

Batı, bölgemizde istemediği ulus devlet yapısını, kendi ülkelerinde kiskançlıkla korumaktadır

Fransa ulus devletidir. Ülkede pek çok etnik gruplar yaşamaktadır.

Bretonlar
Basklar
Korsikalılar
Alsaslılar
Katalanlar

Yukarda sıralanan farklı kültürel, etnik kimlikler ulus devlet çatısı altında Fransız vatandaşı olarak birlikte yaşamaktadırlar. Bu etnik grupların yaşadığı Fransa, ulus devlet yapısını asla tartıştırmamakta, bu yapıya bütün gücüyle sarılmaktadır. Diğer Avrupa ülkelerinde de pek çok farklı etnik gruplar ulus devlet çatısı altında yaşamaktadırlar. Emperyal politikalar onlara ulus devletten vazgeçin dayatmasında bulunabiliyor mu?

Cumhuriyet'in armağanı olup, dış ve iç saldırıların odağı olan ulus, ulus devlet, ulusal egemenlik hakkı nedir?

Bugünün vahşi dünyasında, egemenlik kavramının önemini yeniden düşünmeliyiz. Orta Çağ'ın feodal düzeninin yıkılıp, yerine modern devletlerin kurulmaya başladığı dönemde ortaya çıkmaya başlamış bir kavramdır.

Monarşi yönetimlerinden uzun yıllar sonra konuyla ilgili düşünürler tarafından geliştirilmiş, Avrupa'da kullanıma girmiş ve yaygınlaşmaya başlamıştı.

Başlangıçta egemenliğin kaynağının tanrıdan alındığı düşünülürdü. Tarihsel gelişmeler sonucunda bu güç tanrısal bağlarından uzaklaştırılmıştır.

1789 Fransız Devrimi sonrasında egemenliğin kaynağı "ulus" olmuş, böylece devletin gücü de ulusa teslim edilmiştir

Egemenliğin kaynağı önce laik bir nitelik kazanmış, daha sonra ulusal egemenliğin var olduğu ülkelerde demokratik yapıya evrilmiş, bu hâliyle gelişmiş ülkelerde yaşanmıştır.

Dikkatli bakıldığında egemenliğin bu evrilişi, feodal düzenden kapitalist yapıya geçişle de ilişkili olduğu görülecektir.

Ulusal egemenlik nedir?

Ulusal egemenlik ise hükümetin vatandaşlarını koruyup, huzurlu ve refah

çinde yaşamalarını sağlayacak kararları alma yetkisine sahip olmasıdır. Bu hedefi gerçekleştirmek için kendi siyasi, hukuki, ekonomik vb. politikalar ile dış politikasını bağımsız olarak yönetme hakkıdır. Ulusal egemenliğin yapısı, vatandaşlarının iradesini temsil etme ve onların çıkarlarını koruma görevi Anayasa ve yasalarla belirlenmektedir.

Ulusal egemenlik, her konuda alınacak kararlarda ulusun görüşünün tartışarak, olgunlaştırılmak suretiyle, hâkim kılındığı yönetim biçimidir.

Bu ulusal egemenlik bir yandan ulus iradesine dayandırılırken, aynı zamanda dışa karşı uluslararası alanda bağımsızlığı da ilke edinmeyi gerekli kılar.

Bu çerçevede ulus iradesi iç ve dış politikaların oluşmasında tutarlı bir bütünlük içinde olmayı da öngörür.

Ulusal egemenlik; laik düzende, nitelikli, bilimsel eğitimle geleceğe taşınır

Bugünün iç ve dış koşulları, Cumhuriyet ve ulusal egemenlik iradesinin gerçekçi bir şekilde yaşayabilmesi ve kalıcılığının çok önemli olduğunu gösteriyor. Bu yaşamsal ihtiyacı karşılayacak pek çok unsur olmakla beraber, en etkili anahtar laik düzenin yaşatılması ve nitelikli yurttaş yetiştirerek geleceğin güçlü Türkiye sini yaratacak eğitim düzeninin yeniden kurgulanmasından geçiyor.

Ulusal egemenliği yaşatan, laik bir düzen mücadelesidir

Bildiğiniz gibi, 29 Ekim'de diklen Cumhuriyet çınarının kökü laikliktir. Bu köke iyi bakılıp, korunmazsa dikilen Cumhuriyet çınarı da kurur gider... Bu kök akılla, bilimle, beslenirse Cumhuriyet gelişir, ulusal egemenlik hâkim olur, toplumsal eşitliği, halk egemenliğini sunar. Çünkü laiklik emperyalizme karşı mücadeledir. Çünkü laiklik eşitlik mücadelesi, kadınların ekonomik bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi, toplumsal eşitlik, temel haklar için mücadeledir. Bilimsel gelişme için ve çağdaşlığa ulaşmak için sihirli anahtardır.

Ulusal egemenliği; insan odaklı, toplumcu ideolojinin yönlendirdiği, akılla beslenen eğitim düzeni, çağına oturtur

Cumhuriyet'i geliştirmek, ulusal egemenliği kalıcı kılmak için diğer bir ana unsur eğitim alanıdır. Nitelikli insanı, hak ve sorumluluklarını bilen yurttaşı yetiştirecek olan eğitim düzeni yeniden kurulmalıdır. Bu konunun uzmanları eğitim alanında çok değerli eserler ortaya koydular. Ben de bu hassas konuda, bazı eğitim politikası önerilerimi paylaşmak isterim.

Unutulmamalıdır ki iktidarlar eğitim politikaları ile ideolojilerine uygun yurttaş yetiştirmeyi hedefleyerek geleceği biçimlendirirler. Bu nedenle siyaset kurumunun öncelikle güçlü bir ideolojiye sahip olması, ona inanması ve onu tabanına inandırması gerekir.

İdeolojisine sahip çıkan iktidarlar yönünü, doğrultusunu doğru seçip, bu ekseninde savrulmadan yürümeyi başarırlar.

Bilinmelidir ki eğitimin temelinde fedakâr öğretmenlerimiz vardır. Mustafa Kemal Atatürk "Öğretmenler, Cumhuriyet sizden fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister." sözüyle hedefi göstermiştir.

Tarikat cemaat yapılanmalarına derhal son verilmeli, onlarla yapılan protokoller ilk aşamada kaldırılmalıdır.

Eğitimin amacı özgür iradeli, yaratıcı, üretken, yurttaşlık bilincine sahip, yurtsever, evrensel insan hak ve değerlerini içselleştirmiş bireyler yetiştirilmesi olmalıdır.

Bilinmelidir ki eğitim her yurttaşın temel insanlık hakkıdır. Kamucu, laik,

parasız, millî ve evrensel değerlerin bilincinde olan, her boyutuyla fırsat eşitliğini temel alan bir eğitime ihtiyaç vardır.

Eğitim gençlere yurttaş olmanın hak ve sorumluluklarını, demokratik haklar mücadelesiyle çağdaşlığa gidişin biçimleneceğini, emeğin en yüce değer olduğunu öğretebilmelidir.

Kapitalizmin akvaryumunda yaşadığımızın farkındayız. Bildiğimiz gibi güçlü ülkeler ile ulus devletlerin mücadelesinin hiç bitmeyeceğini düşünerek eğitimi planlamalıyız.

Cumhuriyet'e sahip olmak için kanla, canla, emek vererek oluşturulmaya çalışılan Türk ulusu ve güçlü ulus devlet çatısı altında bütünleşerek en büyük gücümüz olmuştur. Emperyal tuzaklarla, bölgemizde yaptıkları gibi taşeronlar kullanarak bu değerlerimizi yıkmak

istedikleri meydandadır. Daha sonra da Anayasa değişiklikleri ile çevremizde yaptıkları gibi bölme, parçalama çabaları görülecektir. Bizler de bütün gücümüzle "laik, üniter (bütünlüklü), ulus devlet ve resmi dilde birlik" ilkemize sahip çıkacağız.

Bilindiği gibi bütün sorunlarımızın temelinde Kemalist Devrim'in tamamlanamaması yatmaktadır

Bu vahşi, saldırgan, hukuksuz dönemde "Yeniden Atatürk Cumhuriyeti"nin özündeki cevherin, bugünkü sorunlarımıza da ilkesel çözümleri, seçenekleri düşünme şansını vereceğini biliyoruz. Yön duygusunu böylece tekrar yakalayabiliriz. Elimizde emperyalizme karşı başarılı olmuş bir reçetenin olması, en büyük şansımızdır.

Siyaset kurumunun öncelikle güçlü bir ideolojiye sahip olması, ona inanması ve onu tabanına inandırması gerekir.

ÇOCUKLARIMIZ NEDEN ŞİDDETE YÖNELİYOR?



Dr. Öğr. Üyesi Özlem Özden TUNCA
Uzman Psikolog, Eğitim Bilimci

Çocukların şiddete yönelmesi tek bir nedene bağlı olmayan karmaşık bir süreçtir. Aile ortamı, sosyoekonomik koşullar, akran ilişkileri, medya etkisi, okul deneyimleri ve gelişimsel özellikler bu davranışların ortaya çıkmasında birlikte rol oynar.

Son yıllarda çocuklar ve ergenler arasında görülen şiddet davranışlarının arttığı yönündeki gözlemler hem eğitimciler hem aileler hem de toplum açısından ciddi bir endişe kaynağı hâline gelmiştir. Okullarda akran zorbalığı, gençler arasında artan saldırgan davranışlar ve dijital ortamda ortaya çıkan siber zorbalık gibi olaylar çocukların psikolojik ve sosyal gelişimi açısından önemli riskler oluşturmaktadır. Çocukluk çağında ortaya çıkan saldırgan davranışların ilerleyen yaşlarda daha ciddi uyum sorunlarına ve antisosyal davranışlara dönüşebileceği bilinmektedir. Bu nedenle çocukların

şiddete yönelmesinin nedenlerini anlamak yalnızca bireysel gelişim açısından değil, toplumun geleceği açısından da büyük önem taşımaktadır.

Türkiye’de yapılan araştırmalar okul çağındaki çocukların önemli bir bölümünün eğitim hayatlarının bir döneminde akran zorbalığına maruz kaldığını veya zorbalık davranışına tanık olduğunu göstermektedir. Benzer biçimde çocukların suça sürüklenmesine ilişkin veriler de özellikle ergenlik döneminde bazı risk davranışlarının artabildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum çocukların davranış gelişim-

lerinin yalnızca bireysel özelliklerle açıklanamayacağını; aile ortamı, sosyal çevre, eğitim sistemi ve kültürel koşulların birlikte ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Çocukluk ve ergenlik dönemi bireyin kişilik gelişiminin şekillendiği, sosyal ilişkiler kurmayı öğrendiği ve toplumsal değerleri içselleştirmeye başladığı bir dönemdir. Bu dönemde yaşanan deneyimler bireyin duygu ve davranış düzenleme becerilerini, problem çözme biçimlerini ve toplumsal kurallara bakışını doğrudan etkileyebilir. Günümüz toplumunda hızlı sosyal değişim, dijital medya kullanımı, şehir yaşamının getirdiği stres, sosyoekonomik problemler ve aile yapısındaki dönüşümler çocukların gelişim süreçlerini farklı biçimlerde etkileyebilmektedir. Bu nedenle çocukların şiddete yönelmesi yalnızca bireysel bir davranış problemi olarak görülmemelidir. Bu durum aynı zamanda aile yapısı, eğitim sistemi, sosyal çevre ve kültürel değerlerle ilişkili çok boyutlu bir gelişim sorunu olarak ele alınmalıdır. Problemin doğru anlaşılması ve etkili çözüm yollarının geliştirilmesi için psikolojik, pedagojik ve toplumsal boyutların birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Çocuklarda Şiddetin Temel Nedenleri

1. Aile Ortamı ve Model Alma

Çocukların davranış gelişiminde aile ortamı belirleyici bir rol oynar. Çocuklar çevrelerinde gördükleri davranışları gözlemleyerek öğrenirler ve çoğu zaman bu davranışları model alırlar. Bu nedenle aile içinde görülen iletişim biçimleri, çatışma çözme yöntemleri ve disiplin anlayışı çocukların davranış kalıplarının oluşmasında önemli bir etkidir. Aile içinde sık yaşanan tartışmalar, sert disiplin yöntemleri, fiziksel ceza uygulamaları ya da duygusal ihmal gibi durumlar çocukların öfke ve saldırganlık duygularını artırabilir. Çocuklar çoğu zaman yetişkinlerin sorunları nasıl çözdüğünü gözlemleyerek kendi davranışlarını şekillendirirler.

Eğer sorunlar şiddet veya baskı yoluyla çözülmüyorsa çocuklar da benzer yöntemleri kullanmayı öğrenebilirler.

Buna karşılık sevgi, güven ve tutarlı sınırlar içeren bir aile ortamı çocukların empati geliştirmesine ve sosyal kuralları içselleştirmesine yardımcı olur. Çocuğun kendini ifade edebildiği, duygularının dikkate alındığı ve değerli hissettiği bir aile ortamı saldırgan davranışların ortaya çıkma riskini azaltmaktadır. Bu nedenle çocuklarda şiddetin önlenmesinde aile içi iletişimin niteliği ve ebeveyn tutumları temel belirleyiciler arasında yer almaktadır.

2. Sosyoekonomik Zorluklar ve Yoksulluk

Ekonomik koşullar çocukların gelişimini dolaylı olarak etkileyen önemli faktörlerden biridir. Yoksulluk tek başına şiddetin nedeni değildir; ancak beraberinde getirdiği stres, sosyal eşitsizlik ve fırsat sınırlılıkları çocukların yaşam deneyimlerini önemli ölçüde etkileyebilir.

Uzun süreli ekonomik sıkıntılar aile içi gerginliği artırabilir ve ebeveynlerin çocuklarına ayırdığı zaman ve psikolojik enerjiyi azaltabilir. Bu durum çocukların duygusal ihtiyaçlarının yeterince karşılanamamasına yol açabilir. Ayrıca sosyal dışlanma veya değersizlik hissi yaşayan çocuklar kendilerini ifade etmek için saldırgan davranışlara yönelebilirler.

Toplumsal eşitsizliklerin yoğun olduğu bölgelerde büyüyen çocuklar bazen şiddeti bir problem çözme yöntemi olarak öğrenebilirler. Bu nedenle sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi, eğitim olanaklarının artırılması ve çocukların sosyal etkinliklere erişiminin sağlanması çocukların sağlıklı gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır.

3. Akran Etkisi ve Zorbalık

Çocukluk ve ergenlik döneminde akran ilişkileri bireyin sosyal gelişimi üzerin-

de güçlü bir etkiye sahiptir. Özellikle ergenlik döneminde gençler akran gruplarının etkisine daha açık hale gelirler. Bu dönemde kabul görme ve gruba ait olma ihtiyacı bazı çocukların riskli davranışlara yönelmesine neden olabilir.

Zorbalık davranışları çoğu zaman fiziksel saldırı şeklinde görülse de günümüzde psikolojik zorbalık, sosyal dışlama ve dijital zorbalık gibi daha dolaylı biçimlerde de ortaya çıkabilmektedir. Akran zorbalığı yalnızca mağdur olan çocukları değil, zorbalık davranışını sergileyen çocukları da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu tür davranışlar zamanla kalıcı saldırganlık kalıplarının oluşmasına neden olabilir. Bu nedenle okullarda akran ilişkilerinin sağlıklı biçimde gelişmesini destekleyen eğitim ortamlarının oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

4. Medya ve Dijital Ortamın Etkisi

Günümüzde çocuklar çok erken yaşlardan itibaren dijital medya ile karşılaşmaktadır. Televizyon programları, bilgisayar oyunları, sosyal medya ve internet içerikleri çocukların dünyayı algılama biçimini önemli ölçüde etkileyebilmektedir.

Şiddet içerikli medya ürünlerinin yoğun biçimde tüketilmesi bazı çocuklarda saldırgan davranışlara karşı duyarısızlaşmaya yol açabilir. Özellikle küçük yaşlarda gerçek ile kurgu arasındaki ayrımı tam olarak yapamayan çocuklar gördükleri davranışları taklit edebilirler. Bunun yanı sıra sosyal medya ortamlarında ortaya çıkan siber zorbalık da çocukların psikolojik sağlığını olumsuz etkileyebilmektedir. Dijital ortamda maruz kalınan aşağılanma, dışlanma veya tehdit gibi deneyimler çocuklarda öfke ve saldırganlık duygularını artırabilir. Bu nedenle çocukların medya kullanımının bilinçli biçimde yönlendirilmesi ve dijital ortamda karşılaşabilecekleri riskler konusunda bilinçlendirilmesi önemlidir.

5. Okul Ortamı ve Eğitimden Kopuş

Okul, çocukların yalnızca akademik bilgi edindikleri bir yer değil, aynı za-

manda sosyal beceriler kazandıkları önemli bir gelişim ortamıdır. Ancak bazı çocuklar okul ortamında kendilerini dışlanmış, başarısız veya değersiz hissedebilirler. Okula aidiyet duygusu zayıf olan öğrenciler zamanla eğitimden uzaklaşabilir ve alternatif sosyal çevrelere yönelerek riskli davranışlar geliştirebilirler. Okul ortamında desteklenmeyen veya sürekli olumsuz geri bildirim alan çocuklar öfke ve saldırganlık tepkileri geliştirebilir. Bu nedenle okulların yalnızca akademik başarıya odaklanan kurumlar değil, aynı zamanda öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimini destekleyen güvenli ortamlar olması gerekmektedir.

6. Nörobiyolojik (Beyin Temelli) Faktörler

Çocuklarda saldırgan davranışların ortaya çıkmasında bazı biyolojik ve nörolojik süreçler de rol oynayabilmektedir. İnsan beyninin davranış kontrolü, planlama, karar verme ve dürtü düzenleme gibi karmaşık işlevleri yöneten bölümleri çocukluk ve ergenlik döneminde henüz tam gelişimini tamamlamamıştır. Bu nedenle bazı çocuklar duygularını kontrol etmekte, ani tepkilerini bastırmakta veya davranışlarının sonuçlarını değerlendirmekte zorlanabilirler.

Beynin özellikle davranış kontrolü ve karar verme süreçlerinden sorumlu olan ön bölgelerinin gelişimi uzun yıllar boyunca devam eder. Bu durum çocukluk ve ergenlik döneminde bireylerin duygusal tepkilerinin bazen düşünmeden verilen ani davranışlar şeklinde ortaya çıkabilmesine neden olabilir. Bu dönemde çocukların davranışlarının sonuçlarını değerlendirme biçimleri yetişkinlerden farklıdır ve çoğu zaman kısa vadeli sonuçlara odaklanabilirler.

Yoğun stres, travma, ihmal veya sürekli çatışma ortamında büyüyen çocuklarda bu durum daha belirgin hale gelebilir. Ancak nörobiyolojik faktörlerin varlığı çocukların saldırgan davranışlar sergilemesinin kaçınılmaz olduğu

anlamına gelmez. Uygun eğitim ortamları, sağlıklı aile ilişkileri ve destekleyici sosyal çevreler çocukların davranış kontrolü becerilerinin gelişmesine önemli ölçüde katkı sağlayabilir.

Suç, ceza, sorumluluk ve ahlak kavramlarının bireyin zihninde yerleşmesi uzun bir gelişim sürecinin sonucudur. Çocuklar erken yaşlarda davranışlarını çoğunlukla ödül kazanma veya cezadan kaçınma motivasyonuna göre düzenlerler. Zaman içinde sosyal deneyimler, eğitim ve aile ortamı aracılığıyla bireyler daha gelişmiş bir ahlaki muhakeme düzeyine ulaşırlar. Bu gelişim süreci sırasında çocukların karşılaştıkları çevresel koşullar son derece önemlidir. Eğer çocuklar sürekli şiddetin normalleştirildiği ortamlarda büyüyor, ihmal ediliyor veya sosyal dışlanma yaşıyorsa saldırgan davranışların ortaya çıkma ihtimali artabilir. Buna karşılık güvenli ilişkiler, tutarlı sınırlar ve destekleyici eğitim ortamları çocukların ahlaki muhakeme becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.

Psikopedagojik Çözüm Önerileri

Çocuklarda şiddetin önlenmesi yalnızca disiplin önlemleriyle sağlanabilecek bir durum değildir. Bu konuda etkili sonuçlar elde edebilmek için çocukların psikolojik gelişimini destekleyen bütüncül yaklaşımların benimsenmesi gerekir. Özellikle erken yaşlarda çocuklara duygularını tanıma, empati kurma ve problem çözme becerileri kazandıran eğitim programları saldırgan davranışların azalmasına önemli ölçüde katkı sağlayabilir. Bazı çocuklarda saldırgan davranışlar psikolojik zorlukların bir belirtisi olabilir. Dürtü kontrol güçlükleri, dikkat sorunları, travmatik yaşantılar veya duygusal düzenleme problemleri bu davranışların ortaya çıkmasına zemin hazırlayabilir. Bu nedenle risk altındaki çocukların erken dönemde psikolojik ve gerektiğinde psikiyatrik değerlendirmeden geçirilmesi önem taşır.

Ailelerin çocuk yetiştirme konusunda desteklenmesi de önemli bir koruyucu faktördür.

Sevgi, güven ve karşılıklı saygıya dayanan bir aile ortamı çocukların empati geliştirmesini ve toplumsal kuralları içselleştirmesini kolaylaştırır.

Okullar da çocukların sosyal gelişimini destekleyen önemli kurumlar arasında yer almaktadır. Okul ortamında öğrencilerin kendilerini güvende ve değerli hissetmeleri, öğretmenlerle kurulan sağlıklı ilişkiler ve kapsayıcı bir okul iklimi saldırgan davranışların azalmasına katkı sağlar.

Sonuç

Çocukların şiddete yönelmesi tek bir nedene bağlı olmayan karmaşık bir süreçtir. Aile ortamı, sosyoekonomik koşullar, akran ilişkileri, medya etkisi, okul deneyimleri ve gelişimsel özellikler bu davranışların ortaya çıkmasında birlikte rol oynar. Bu nedenle çocuklarda şiddetin önlenmesi yalnızca bireysel müdahalelerle değil, aynı zamanda toplumsal ve eğitsel politikalarla da desteklenmelidir.

Bugün çocuklarımızın karşı karşıya olduğu şiddet sorunu yalnızca bireysel bir davranış problemi değil, aynı zamanda toplumsal bir sorumluluk alanıdır. Çocukların güvenli ve destekleyici bir çevrede büyümesi, onları yalnızca ailelerin değil tüm toplumun ortak görevi haline getirmektedir. Eğitim kurumları, aileler, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları çocukların gelişimini destekleyen ortak bir anlayış etrafında buluşmadıkça bu sorunun kalıcı biçimde çözülmesi mümkün değildir. Geleceğin daha barışçıl, daha adil ve daha demokratik bir toplumunu kurabilmek için bugün çocukların dünyasını daha güvenli, daha kapsayıcı ve daha umut verici hale getirmek zorundayız. Çünkü çocukların şiddetten uzak bir ortamda büyüebilmesi yalnızca onların değil, aynı zamanda toplumun geleceğinin de güvencesidir.

Günümüz Dünyasında Çin'in Yeri ve Türkiye-Çin İlişkileri: KALKINMA PARADİGMASINDA YENİ UFUKLAR



Dr. Elif KAYA

İstanbul Aydın Üniversitesi –
Çin Araştırmaları Merkezi

Türkiye açısından önemli olan, değişen küresel güç dengelerini doğru analiz ederek hem Batı hem de Doğu ile dengeli ilişkiler kurabilen çok boyutlu bir kalkınma perspektifi geliştirmektir.

Küresel Sistemde Tektonik Kaymalar

21. yüzyılın ilk çeyreği tamamlanırken uluslararası sistem, II. Dünya Savaşı sonrasında kurulan liberal ekonomik düzenin en önemli dönüşüm dönemlerinden birini yaşamaktadır. 1990'lar boyunca küreselleşmenin yarattığı iyimser atmosfer, bugün yerini çok daha karmaşık ve parçalı bir küresel düzene bırakmıştır.

Bir tarafta Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği gibi gelişmiş ekonomilerde büyüme oranlarının uzun süredir %2 civarında seyretmesi, üretkenlik artışlarının sınırlı kalması ve gelir eşitsizliğinin belirgin biçimde artması dikkat çekmektedir. OECD verileri, pek çok gelişmiş ülkede orta sınıfın gelir payının son kırk yılda önemli ölçüde gerilediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, Batı'da popülist siyasetlerin yükselişi

ve küreselleşmeye yönelik eleştirilerin artmasıyla da yakından ilişkilidir. Diğer tarafta ise özellikle Doğu Asya'da gözlenen ekonomik dinamizm, küresel üretim ve ticaret dengelerini yeniden şekillendirmiştir. Bu dönüşümün en çarpıcı örneği kuşkusuz Çin Halk Cumhuriyeti'dir.

1980 yılında kişi başına düşen geliri 1000 doların altında olan, büyük ölçüde tarım sektörü ağırlıklı bir ekonomiye sahip olan Çin, bugün yaklaşık 13.000 dolar seviyesine ulaşmış, dünyanın en büyük üretim ve ticaret aktörlerinden biri haline gelmiştir. Dünya Bankası verilerine göre Çin'in reform döneminden bu yana yaklaşık 800 milyon insanı yoksulluktan çıkarması, modern ekonomik tarihin en büyük yoksulluk azaltma deneyimlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Bu dönüşüm yalnızca ekonomik büyüme açısından değil, aynı zamanda küresel güç dağılımı açısından da önemli sonuçlar doğurmuştur. Çin'in yükselişi, uluslararası sistemde tek merkezli bir düzen yerine daha çok kutuplu bir güç mimarisine doğru evrilme sürecini hızlandırmıştır. Bu bağlamda kritik soru şudur: Türkiye, bu dönüşen küresel sistem içinde Çin ile ilişkilerini nasıl konumlandırmalıdır? Çin ile ekonomik ve teknolojik etkileşim Türkiye için bir bağımlılık ilişkisine mi dönüşecektir, yoksa doğru stratejilerle kalkınma sürecini destekleyen bir iş birliği modeline mi evrilebilir?

1. Çin Modelinin Anatomisi: Devlet Kapasitesi ve Kalkınma Stratejisi

Çin'in ekonomik yükselişini anlamak, sadece büyüme rakamlarını incelemekle mümkün değildir. Çin deneyimi, kalkınma ekonomisi literatüründe "devlet kapasitesi", "sanayi politikası" ve "kurumsalkoordinasyon" kavramlarının yeniden tartışılmasına yol açmıştır.

1978 sonrası reform süreci, Deng Xiaoping liderliğinde başlatılan kademeli reform (gradualism) yaklaşımına da-

yanmaktadır. Çin, piyasa mekanizmalarını bir anda uygulamaya koymak yerine, reformları pilot bölgelerde deneyerek ve başarılı uygulamaları genişleterek ilerlemiştir.

Özel ekonomik bölgeler (Shenzhen gibi), bu yaklaşımın en bilinen örnekleridir. Bu bölgelerde uygulanan politikalar, daha sonra ülke genelinde yaygınlaştırılmıştır. Çin modelinin önemli özelliklerinden biri de devlet ile piyasa arasında kurulan hibrit ilişkidir.

Ne klasik planlı ekonomi modeli ne de tamamen serbest piyasa yaklaşımı tek başına Çin'in kalkınmasını açıklayabilmektedir. Devlet, stratejik sektörlerde yönlendirici bir rol üstlenirken, özel sektör ve girişimcilik de büyümenin önemli dinamiklerinden biri olmuştur.

Bu süreçte Çin'in kalkınma stratejisinin üç temel sütunu dikkat çekmektedir:

I. Sanayi politikaları: Çin, belirli sektörleri (elektronik, makine, otomotiv, telekomünikasyon) stratejik olarak desteklemiş ve küresel değer zincirlerinde yukarı doğru hareket etmeyi hedeflemiştir.

II. Altyapı yatırımları: Dünya Bankası verilerine göre Çin, son kırk yılda modern tarihin en büyük altyapı yatırım programlarından birini gerçekleştirmiştir.

III. Finansal yapı: Çin ekonomisinin en dikkat çekici özelliklerinden biri yüksek tasarruf oranıdır. Hanehalkı tasarruflarının GSYH'ye oranı uzun süre %30'un üzerinde seyretmiş, bu durum yatırımların büyük ölçüde iç kaynaklarla finanse edilmesini sağlamıştır.

Reel üretime dayalı yapısını finansal olanla güçlendirmiş, yalnızca reel üretime bağlı kalmayıp finansal (daha kurgusal olan kısma da) yatırım yaparak hem modern ekonomiye entegre olmuş hem de geleneksel olanın gücüyle kolay sarsılmayacak bir ekonomik üretim yapısı kurmuştur. Bu model,

Çin'in dünya ekonomisine entegrasyonunu mümkün kılarken küresel finansal krizlere karşı daha dirençli olmasına katkı sağlamıştır.

2. Günümüz Çin Ekonomisi: Yeni Zorluklar ve Stratejik Dönüşüm

Çin ekonomisi bugün önemli bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. 2000'li yılların başında çift haneli büyüme oranları yakalayan Çin ekonomisi, günümüzde daha ılımlı fakat daha sürdürülebilir bir büyüme patikasına yönelmektedir. Büyüme oranlarının %4-5 bandına gerilemesinde birkaç önemli faktör rol oynamaktadır:

- Emlak sektöründe yaşanan finansal sorunlar
- Yerel yönetim borçlarının artması
- Demografik yaşlanma
- Küresel ticaret gerilimleri

Bu gelişmeler karşısında Çin yönetimi "Çifte Dolaşım" (Dual Circulation) stratejisini benimsemiştir. Bu strateji, bir yandan iç tüketimi ve iç pazarı güçlendirmeyi hedeflerken diğer yandan küresel ticaret ağlarıyla entegrasyonu sürdürmeyi amaçlamaktadır.

Ayrıca son yıllarda Çin'de "Ortak Refah" (Common Prosperity) kavramı ön plana çıkmıştır. Bu politika yaklaşımı, hızlı büyümenin yarattığı bölgesel ve sosyal eşitsizlikleri azaltmayı hedeflemektedir.

Bir diğer önemli dönüşüm ise teknoloji ve yeşil dönüşüm alanlarında yaşanmaktadır.

Bugün Çin:

- Dünya güneş paneli üretiminin yaklaşık %80'ini,
- Elektrikli araç bataryalarının yaklaşık %70-75'ini,
- Nadir toprak elementleri ve kritik minerallerin büyük bölümünü (en önemli 20 taneden 19'unda üstünlük sağlamak suretiyle) kontrol etmektedir.

Bu durum Çin'in yalnızca "dünyanın fabrikası" değil, aynı zamanda yeşil teknolojilerin ve yeni nesil sanayilerin önemli merkezlerinden biri haline geldiğini göstermektedir. Çin'i ticaret savaşında "baş düşman"a dönüştüren ve ana hedef haline getiren de esasen bu durumdur.

3. Türkiye-Çin İlişkileri: Asimetri ve Potansiyel

Türkiye ile Çin arasındaki ekonomik ilişkiler son yıllarda önemli ölçüde artmış olsa da, ticaret dengesi Türkiye açısından belirgin bir asimetrik yapı göstermektedir. Türkiye'nin Çin'den ithalatı, ihracatından birkaç kat daha fazladır. Bu durum, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkinin daha dengeli hale getirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte Türkiye'nin jeopolitik konumu önemli fırsatlar sunmaktadır. Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi (Belt and Road Initiative) kapsamında Türkiye, Avrupa ile Asya arasında önemli bir geçiş noktası olan Orta Koridor üzerinde yer almaktadır. Bu bağlamda Türkiye için üç temel iş birliği alanı öne çıkmaktadır:

- Altyapı ve lojistik ağları
- Teknoloji ve üretim yatırımları
- Enerji ve yeşil dönüşüm projeleri

Bu üç başlık Türkiye Çin ilişkileri için önemli olmakla beraber, son gelişmelerle birlikte küresel düzendeki dönüşümü göz önünde bulundurduğumuzda da Çin ile ilişkilerin geliştirilmesinin önemi açık biçimde ortaya çıkmaktadır.

Çin, Batı modelinin aksine teknoloji transferi konusunda sıkı kurallarının koymamış yarattığı teknolojiyi ve yüksek teknoloji ürünleri partner ülkelerle paylaşmakta veya bu ülkeler için erişimini kolay hale getirmektedir. Özellikle, 1 Mayıs 2026 itibarıyla gelişmekte olan 100 ülke ile yaptığı ticarete tarifeleri sıfırlayacak kanunu yürürlüğe koyması, dünya ticaretinin geliş-

mesi/korunması için Dünya Ticaret Örgütü'ne olan güvenin yeniden tesisi konusunda ısrarla durması gibi konular, Türkiye'nin de içinde olduğu Küresel Güney ülkeleri için Çin'in yerini stratejik ve önemli bir ekonomik partner olarak sağlamlaştırmaktadır.

Belirsizliklerin kalıcılaştığı, piyasanın sürekli riskleri fiyatladığı, ve bölgede devam eden savaşın (28 Şubat 2026'da ABD-İsrail haydut devletlerinin İrana yaptığı ortak saldırı) sonucunun da yeni dünya düzeninde belirleyici etken olarak yer alacak olması, küresel ve bölgesel dengeler kurulurken global ilişkilerle beraber Küresel Güney ülkelerinin kendi arasında kurduğu ilişkileri de şekillendirmekte. İşte tam bu noktada Türkiye'nin, Çin ile sürdürebileceği bu iş birliklerinin devamlılığını sağlayabilmesi için stratejik planlama kapasitesini güçlendirmesi ve dış finansmana aşırı bağımlılık riskini dikkatle yönetmesi gerekliliğinin altını çizmek gerekiyor.

4. Kalkınma Perspektifi: Tarihsel Deneyimler ve Güncel Dersler

Biz bugün Kalkınma Teorilerini incelediğimizde, Chang'ın *merdiveni itme* teorisinden Rodrik'in *tek reçete* metaforuna, gelişmiş ülkelerin kendi sanayilerini koruma ve devlet desteği ile sanayileştirdiğini biliyoruz. Nitekim Türkiye'nin kalkınma deneyimi incelendiğinde de, Cumhuriyet'in erken döneminde uygulanan devlet öncülüğündeki sanayileşme politikalarının önemli bir rol oynadığı görülmektedir. 1930'lu yıllarda uygulanan devletçi sanayileşme politikaları, sınırlı kaynaklara rağmen Türkiye'de temel sanayi altyapısının kurulmasına katkı sağlamıştır.

Bu tarihsel deneyim, günümüz kalkınma tartışmaları açısından da önem taşımaktadır. Çin'in kalkınma stratejisinin bazı unsurları ile Türkiye'nin erken dönem kalkınma yaklaşımı arasında belirli benzerlikler bulunmaktadır. Her iki modelde de:

- Uzun vadeli planlama
- Stratejik sektörlerin desteklenmesi
- Devletin koordinasyon rolü

önemli bir yer tutmaktadır.

Çin kalkınmasının bugünkü başarısı göz önüne alındığında, Türkiye'nin sanayileşme hamlelerinde devlet desteğinin rolü yadsınamaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Elbette, her ülkenin kalkınma stratejisinin kendi tarihsel, sosyal ve kurumsal bağlamı içinde değerlendirilmesi gereklidir ancak gelişmişlik yolunda devlet desteği olmadan sanayileşme ve dolayısıyla kalkınmanın olmayacağını tarihten notlarla ortaya koymak mümkündür.

5. Türkiye İçin Stratejik Yol Haritası

Türkiye'nin Çin ile ilişkilerden en yüksek faydayı sağlayabilmesi için birkaç temel politika alanına odaklanması önemlidir.

Sanayi ve teknoloji kapasitesinin güçlendirilmesi: Türkiye'nin küresel değer zincirlerinde daha üst basamaklara çıkabilmesi için yüksek katma değerli üretime yönelmesi gerekmektedir.

Finansal dayanıklılığın artırılması: Yatırımların daha sürdürülebilir bir finansal yapıyla desteklenmesi, dış şoklara karşı dayanıklılığı artıracaktır.

Yeşil dönüşüm ve enerji iş birliği: Yenilenebilir enerji teknolojileri ve elektrikli ulaşım alanları, Türkiye-Çin iş birliği için önemli fırsatlar sunmaktadır.

Çok yönlü ekonomik diplomasi: Türkiye'nin ekonomik ilişkilerini yalnızca tek bir bölgeye bağımlı hale getirmeden, çok merkezli bir küresel strateji izlemesi önemlidir.

Akademik ve kurumsal bilgi üretimi: Çin'i ekonomik, siyasi ve kültürel boyutlarıyla analiz eden akademik çalışmaların artırılması, politika üretimi açısından büyük önem taşımaktadır.

ORTAK ÇÖZÜM



DÜNYA
EKONOMİSİNDE
ÇİN'İN YERİ VE ÖNEMİ

30 Ocak 2026
21.00

M. TEVFİK KIZGINKAYA

Atatürkçü Düşün Dergisi Editörü
Kolaylaştırıcı

Kodu Okut!



DR. ELİF KAYA

Global Politik Ekonomi Uzmanı
İst. Aydın Üni. Çin Araştırmaları Merkezi Md.

Sonuç yerine

Çin'in yükselişi, küresel ekonomik sistemin yeniden şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ancak Çin modeli, doğrudan kopyalanabilecek bir kalkınma şablonu değildir. Her ülke kendi kurumsal yapısına, toplumsal dinamiklerine ve tarihsel deneyimine uygun bir kalkınma stratejisi geliştirmek durumundadır. Türkiye açısından önemli olan, değişen küresel güç dengelerini doğru analiz ederek hem Batı hem de Doğu ile dengeli ilişkiler kurabilen çok boyutlu bir kalkınma perspektifi geliştirmektir.

Bu süreçte Çin ile ilişkiler doğru tasarlandığında Türkiye'nin üretim kapasitesini, teknoloji altyapısını ve küresel ekonomik entegrasyonunu güçlendiren bir unsur haline gelebilir. Sonuç olarak kalkınma, tek seferlik bir politika tercihi değil; uzun vadeli kurumsal kapasite, stratejik planlama ve toplumsal uzlaşığı gerektiren sürekli bir süreçtir; bir varış noktasından ziyade, bir inşa sürecidir. Türkiye'nin bu süreci başarılı biçimde yönetebilmesi, küresel dönüşüm çağında kendi kalkınma rotasını oluşturabilmesine bağlıdır.

Kaynakça

- Chang, H.-J. (2002). Kicking Away the Ladder: Development Strategy in Historical Perspective. Anthem Press.
- Rodrik, D. (2007). One Economics, Many Recipes: Globalization, Institutions, and Economic Growth. Princeton University Press.
- Naughton, B. (2018). The Chinese Economy: Adaptation and Growth. MIT Press.
- World Bank (2023). China Economic Update.
- OECD (2022). Income Inequality Update.

2025 YILI 'YILIN ATATÜRKÇÜSÜ ÖDÜLLERİ' SAHİPLERİNİ BULDU



2025 Yılı Yılın Atatürkçüsü Ödülleri sahiplerini buldu. Atatürkçü Düşünce Derneği'nin (ADD) geleneksel "Yılın Atatürkçüsü Ödülleri Takdim Töreni" 31 Ocak 2026'da Atatürkçü Düşünce Derneği Genel Merkezi Prof. Dr. Muammer Aksoy Yerleşkesi'nde düzenlendi.

Kültür-Sanat Alanında: Sabahat Akkiraz
Edebiyat Alanında: Ayşe Kulin
Eğitim-Bilim Alanında: Dr. Naim Babüroğlu
Basın Alanında: Mustafa Balbay
Atatürkçü Düşünceye Katkı, Ekonomi ve Sanayi Onur Ödülü Alanında: Ahmet Güre

NELER SÖYLENDİ?

Kültür-Sanat alanında ödül alan Akkiraz:

"Kahrolsun emperyalizm, kahrolsun emperyalizmin yerli işbirlikçileri! Yaşasın tam bağımsız Türkiye Cumhuriyeti, yaşasın Mustafa Kemal Atatürk! Anayasamızın ilk 4



maddesini hiç kimse değiştiremez. Türk halkı buna izin vermez. Kuvayı Milliye ölmez."

Edebiyat alanında ödül alan Ayşe Kulin adına gelen Ayşe Yüksel:

"Bu ödül, İstanbul Beykoz'daki Ayşe Kulin Müzesi'nde sonsuza dek yaşayacak. ...Uğur Mumcu, Muammer Aksoy... Onlar hak etmedikleri şekilde aramızdan koparıldılar ama isimleri ve fikirleri hep yaşıyor."



Eğitim-Bilim alanında ödül alan Dr. Naim Babüroğlu:

“Atatürk’ün Cumhuriyeti, yoksul bir ailede yetişen beni general yaptı. Ben ona borcumu nasıl ödeyebilirim?”

Basın alanında ödül alan Mustafa Balbay:

“Atatürk’ün okuduğu kitap sayısı 3997’dir. Bu sayı, yaşadığı sarayın oda sayısı değil; bizzat okuduğu kitap sayısıdır. Fark buradadır.”

ÇOK İŞİMİZ VAR

Ödülleri sahiplerine takdim eden Özden İnönü ise konuşmalarında Atatürk ile olan anılarına yer verdi. İnönü, “Atatürk bana ‘Büyüyünce ne olmak istiyorsun?’ diye sordu. ‘Öğretmen’ dedim. Çok hoşuna gitti ve dedi ki: ‘Biz ne yaptıkça hep öğretmenlerimiz sayesinde yaptık ama daha yapılacak çok işimiz var.’ Sanki bugünleri görmüş gibi... Bana hep şunu söylerdi: ‘Merak

edeceksin, soru soracaksın, herkese hemen inanmayacaksın, acaba diyeceksin. Kendi doğrularını bulacaksın ve hiç yılmayacaksın.’” tümcelerini kurdu.

‘TEK DERDİMİZ TÜRKİYE’NİN YENİDEN ATATÜRK CUMHURİYETİ YOLUNA GİRMESİ

ADD Genel Başkanı Mustafa Hüsnü Bozkurt, “Tek derdimiz Türkiye’nin Yeniden Atatürk Cumhuriyeti yoluna girmesi. Atatürk Cumhuriyeti dediğimiz hakikaten bir mucize. Hakikaten bir Türk Rönesansı.” dedi.

Öte yandan Bozkurt, “İyi ki Türk çocuğuyuz. Ağzımı doldura doldura söylüyorum. Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir. O milletin hiçbir unsuru ayrı ayrı sayılamaz, hepsi birdir ve bütündür.” biçiminde konuştu ve tümcelerini Atatürk’ün “Ne Mutlu Türk’üm Diyene” deyişi ile sonlandırdı.

SESLENİŞ



Meliha SELMANPAKOĞLU

ADD GYK Üyesi

Bugün koşullar dünden daha zor değildir. İnanmak, bu duyguyu ve heyecanı duyumsamak, yaymak gerekir. Bunun yolu örgütlenmektir.

Atatürkçüler; O'nun yolunda yürüyen, izini süren, örgütlü ya da örgütsüz, az ya da çok zaman ayıran, bu mirası yüz yıl ötesinden bugünlere taşıyan herkes çok değerlidir.

Atatürkçü Düşünce Derneği de bunlardan birisidir. Bu dernek; 19 Mayıs 1989'da Cumhuriyetin yetiştirdiği 50 bilim insanı, aydın ve yurtseverin bir araya gelerek kurduğu bir yapıdır. Bunu düşünmek, kararını vermek ve gerçekleştirmek çok anlamlı ve önemlidir. Geleceği görüp karar vermek aydın sorumluluğunun bir sonucudur ve bu çaba boşa gitmemiştir.

Kuruluşundan bu yana yaşadığımız 36 yıl boyunca; dünyada ve bölgemizdeki ekonomik, sosyal ve jeopolitik gelişmelerin ülkemiz üzerindeki etkileri, Atatürkçü Düşünce Sistemi'nin ne kadar önemli olduğunu göstermekte ve

kurucu önderlerin bu örgütü kurmakta haklılıklarını ortaya koymaktadır.

Tıpkı "Ufku görmek yetmez, ufkun ötesini de görmek gerekir" diyen Mustafa Kemal Atatürk'ün tarif ettiği gibi; bugünleri görerek bu derneği kurdukları, yaşadıklarımızla ortadadır. Bundan rahatsız olan karşı devrimciler, iç ve dış odaklarıyla boş durmamış, derhal atağa geçmişlerdir. Kuruluşundan sekiz ay sonra, 31 Ocak 1990'da Kurucu Genel Başkan Prof. Dr. Muammer Aksoy öldürülmüş; ardından Bahriye Üçok, Uğur Mumcu, Ahmet Taner Kışlalı ve Necip Hablemitoğlu suikastları yaşamıştır. Bu cinayetlerle gözdağı verilerek Cumhuriyet'imizin geleceği ve bağımsızlığı hedef alınmıştır.

Ancak yılmak yok! Yolumuz bellidir. Bu yol, Mustafa Kemal Atatürk'ün kısacık ömründe çizdiği ve bize bıraktığı Cum-

huriyet'in aydınlık yoludur ve çok kıymetlidir.

Altı yüz yıl uyutulan, zor koşullarda yaşamaya mahkûm edilen, sadece savaşta ve vergide anımsanıp bedeller ödetilen bu millet, Cumhuriyet'le kulluktan çıkıp yurttaş olmuştur. O nedenle bu yol çok önemlidir. "Eski Osmanlı yönetim düzenine geri dönülmesini" önerme hadsizliğini gösteren ABD

Büyükelçisi Tom Barrack; ne kendisi ne de ülkesi Türkiye Cumhuriyeti'ne rol biçebilir, ne de Orta Çağ toplum düzeni önerebilir!

Bilmezler ki Türkiye Cumhuriyeti, yüz yıl öncesinin "hasta adamı" değildir. Cumhuriyet'in aydınlığında yoğrulmuş halkımız; laik eğitimle gelişmiş, çağdaş toplum yapısı ile kardeşliğin türkülerini yakmış, kültürlerimizin zenginliğini harman etmiş ve sapını yele savurmuştur.

Elbette bu kolay olmamıştır. Atatürk; 19 Mayıs 1919'dan 1938 yılına kadar yoksul halkıyla yüzyılların boyunduruğuna isyan etmiş, egemen güçlerin içeride ve dışarıda kurduğu tuzaklara karşı savaşmış, ülkesini işgalden kurtarmış ve devrimleriyle cehalet ile yoksulluğu yenmiştir. Bunların en başında, halkın kendi diliyle okuyup yazmayı öğrendiği Harf Devrimi gelmektedir. Okula ve kitaba kavuşan halk, laik eğitimle öz kültürüne kavuşmuştur. Ekonomik ve kültürel atılımlarıyla yepyeni bir ulus yaratılmış, kendine yeten bir ekonominin temelleri atılmış ve saygın bir ülke olmanın yaradılış destanı yazılmıştır. İşte tüm bunlar, Mustafa Kemal Atatürk'ün ve kurduğu Cumhuriyet'in eseri ve kazanımlarıdır.

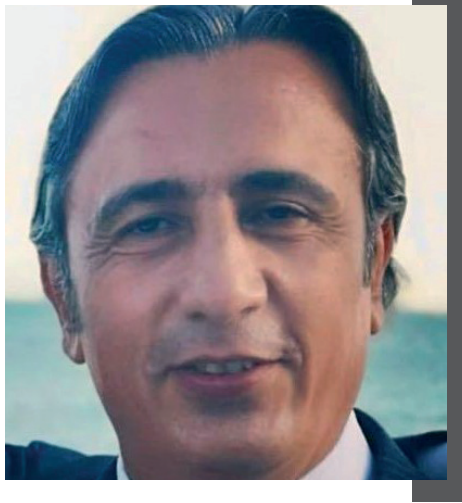
Kemalist Devrimi içine sindiremeyen dış güçler boş durmadılar. Yüzyıl önceki toplum yapısının özlemiyle; bereketli Anadolu'nun toprağına, suyuna, stratejik konumuna ve zengin yer altı kaynaklarına sahip olmak için tıpkı 1918'de olduğu gibi dört koldan saldırıya geçtiler. O nedenle bir araya gelmek ve güç birliği yapmak örgütlenmek önemlidir. Bunu başarmak zorundayız.

Bugün koşullar dünden daha zor değildir. İnanmak, bu duyguyu ve heyecanı duyumsamak, yaymak gerekir. Bunun yolu örgütlenmektir. Örgütlerde insan kendisini tanır, sınırlarını bilir, yapabileceklerini fark eder ve paylaşır. Yaptığı işin mutluluğunu duyar ve çevresine yansıtır. Bu; örgütlü toplumun temelini güçlendirir, üyelerini örgüte bağlar, büyütür ve yeni üyelerin katılımını sağlar.

O nedenle Atatürkçü Düşünce Derneği önemlidir, kurucularını ve tüm Cumhuriyet ile demokrasi şehitlerimizi saygıyla anıyorum.

Cumhuriyeti, yüz yıl öncesinin "hasta adamı" değildir. Cumhuriyet'in aydınlığında yoğrulmuş halkımız; laik eğitimle gelişmiş, çağdaş toplum yapısı ile kardeşliğin türkülerini yakmış, kültürlerimizin zenginliğini harman etmiş ve sapını yele savurmuştur.

KALKINMA VE UYGARLAŞMA İÇİN SANAT EĞİTİMİNİN ÖNEMİ



Doç. Dr. Abidin Müslüm BAYSAL
Eğitimci Yazar

İnsanlaşma kendi ütopyası içinde; her adımında bir ileri aşamada uygarlaşma, beraberinde de insan için üretim ve kalkınma sistematüğini sanatsal eğitim yolu ile anlamlı hale getirebilir.

Ulu önderimiz Mareşal Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK için kurmuş olduğu genç Cumhuriyet; ekonomik kalkınmasını, bilim, kültür ve sanatla bütünleştirebilirse, hak ettiği evrensel saygınlığa ulaşabilecek ve dünya tarihinin en önemli yapıcı öznelerinden biri olan Türk Milleti, ancak o zaman yeniden köklerinde var olan uygarlık mirasını, dünyaya Türk uygarlık projesi olarak daha güçlü bir şekilde gösterebilecektir.

Uygarlık ve uygarlaşma hiçbir ülkenin veya milletin tekelinde değildir. Dün-

ya sahnesine çıkmış olan her bir millet öyle ya da böyle uygarlık ağacının bir kökü olmuştur. Türk Milleti’de uygarlık ağacının tarihsel varoluşunda kadim bir köke sahiptir. Tarihi açıdan bu bilinci özümsemiş olan Atatürk; “Ülkeler çeşitlidir. Fakat uygarlık birdir ve bir ulusun yükselmesi için de bu biricik uygarlığa katılması gereklidir” demiştir.

Son 300 senesi 10 yılda bir yapılan savaşlarla geçen, Birinci Dünya Savaşından ağır bir yenilgiyle çıkan ve vergi toplama yetkisini bile Düyun-u Umumiye devreden, batılların tabiriyle

hasta adam olan Osmanlı İmparatorluğu'ndan geriye kalan enkaz hiç iç açıcı değildir ama “Umutsuz durumlar yoktur, umutsuz insanlar vardır. Ben hiçbir zaman umudumu yitirmedim” diyen bir Mareşal Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK vardır.

Umudunu hiç yitirmeyen ve Türk Milletini tarih sahnesine daha güçlü çıkartmak üzere yemin etmiş olan eşsiz önderimiz, “Bir millet sanattan ve sanatkardan mahrumsa tam bir hayata malik olamaz. Böyle bir millet bir ayağı topal, bir kolu çolak, sakat ve alil bir kimse gibidir. Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur” demiştir. Eşsiz dehasından süzülen çözümlmesiyle, sanat eğitiminden, sanatçılardan ve dolayısıyla sanattan mahrum kalmış bir milletin kalkınamayacağı gibi uygarlaşmaya çağını da ifade etmiştir.

Osmanlının borçlarını devralmak zorunda kalmış olan Cumhuriyetimiz, ATAMIZIN önderliğinde uygulamaya konulan bütüncül planlı politikalar sayesinde; 1923-1938 yılları arasında, yıllık ortalama yaklaşık yüzde 7,5 oranında büyüyerek dünyanın en hızlı kalkınan ekonomilerinden biri olmuştur. Cumhuriyet'in ilk yıllarında yaşanan bin bir ekonomik zorluğa rağmen hem kalkınma projeleri hem de eğitim politikaları geliştirebilmiştir. Sınavlar yoluyla seçilen yetenekli gençlerimiz Avrupa'ya sanat eğitimi almaya gönderilmişlerdir. Eğitim politikalarımızı çağın normlarına uyarlamak için eğitim alanında dünya çapında üne sahip olan John Dewey, Leipzing, Parker, Steihler gibi isimler ülkemize davet edilmiştir. Sanat eğitimcisi yetiştirilebilmek için Gazi Eğitim Enstitüsü kurulmuştur. Yine o dönem Köy Enstitülerinin de mimarlarından biri olacak olan İsmail Hakkı Tonguç eğitim program ve sistemlerini incelemek üzere Avrupa'ya gönderilmiştir. Dönüşünde ise Köy Enstitüleri kurulmuştur. Cumhuriyet'in hedeflediği kültürel devrim ve dönüşümün millet tarafından benimsenmesi için halk evleri açılmıştır. Saymakla bitiremeyeceğimiz çabalar sonu-

cunda; Türkiye kısa bir süre içerisinde uygarlaşma ve kalkınma açısından model alınan bir ülke haline gelebilmiştir. Ama, maalesef, hepimizin bildiği nedenlerden dolayı 1950'lerden itibaren Türkiye model olma gücünü yitirmeye başlamış ve bugünlere gelinmiştir.

İşte bu nedenle; okumaya devam edeceğimiz bu makale, yaşanan gerilemeyi durdurup, Cumhuriyet'imizin görkemli ruhunu yeniden var edebilmek için yapılması gerekenleri gösterebilmek amacıyla kaleme alınmıştır.

“Sanat eğitiminin temel fonksiyonlarından biri insanlık tarihimizi bize bildirmek, bize kim olduğumuzu; neye ve nasıl inandığımızı anlamamıza yardımcı olmaktır”. (Anderson, 2003: 59)

İnsanı tarihsel olarak kavrayabilmek için öncelikle çok yönlü ihtiyaçları olan toplumsal bir varlık olduğu konusu üzerinde ve bu ihtiyaçlarının tarihsel seyri içindeki şekillenişini kabullenmek gerekir diye düşünmekteyim.

İhtiyaçlarının çeşitliliği, insan denilen varlığın birlikte yaşama ilişkisinin devamlılığını sağlayabilme potansiyelini, yaşantıları içinde kalıcı hale getirebilmiş olmalarından ve ortak yaşantıları içerisinde toplumsal iş bölümünü gerçekleştirebilmiş olmaları ile karşılık bulmuştur. Birlikte yaşama ilişkisi, zorunlu olarak ihtiyaçların artmasına ve oluşan ortak akıl ile birlikte eylem kabiliyetinin gelişmesi ile basit icatlara ve yeni ürünlerin ortaya çıkarılabilmesine neden olmuştur. Süreç içerisinde iş bölümü kalıcılaştırmış ve her iş bölümü için öğrenme döngüsü teori-pratik bağlamında kuşaktan kuşağa aktarılan ve sürekli gelişen ucu açık bir durum halini almıştır. İhtiyaçların karşılanma ilişkisi, birlikte yaşayan insan toplulukları içinde uzmanlaşmayı zorunlu kılmış ve yeniye dair her adımda öncel deneyimlerin bir sonraki icadın ve üretimin çeşitliliğinin artmasına ve giderek kendi içinde disiplinler oluşturmaya yol açmıştır. Uzmanlaşma ve ustalaşma aşamasında bireyin becerilerini bir üst formatta özelleştirebiliyor olması; teknik olarak edindiği

donanımla, yaratıcı güçlerini senkronize edebilmesinin önünün kalıcı olarak açılabilmesine neden olmuştur.

İnsanoğlu kendi üretim ilişkileri ve doğayla arasındaki deneysel etkileşimleri, sistemli ilişkiler haline getirebilme yolunda binlerce yıllık bir biriktirme evresi yaşamıştır. Aile ve klan içindeki öğrenme ve öğretme etkileşimini; zamanla davranışsal formasyonda disipline etmeyi başarmış ve sanatsal yaratıcı dürtüleri ile üretilen her metayı zorunlu ihtiyaçların yavan şekilciliğinden, estetik olarak yeniden kodlanabilen ve her defasında kendini yeni bir evreye taşıyabilecek, öz-biçim ilişkisinin etkileşimini insanlaşma sürecinde kendi farkındalığını kendinden yana güzellik kavramı içinde somutlayabilmesine kapı açmıştır.

Açılan bu kapıdan içeri adımını atan insanoğlu; kendi sonsuzluğunun uzamında doğa ile arasındaki çizgiyi, yarattıklarının felsefesini oluşturarak kalıcılaştırmıştır. Bizim “kim” olduğumuz sorusunun cevabını ise, ilk olarak güzel kavramının sınırları içerisinde dolaşarak cevaplamaya çalışmıştır. Çünkü doğa dışı eylemlerimizin akılsal meşruluğu, yarattıklarımıza ve ürettiklerimize işlevselliklerinin dışında, yeni bir hayat bahsettiğimiz “güzelin” bizde uyandırdığı estetik hazla cevap bulmuştur.

Güzelin biçimsel işlevselliğinin üstünde, bilincimizde formların algı düzeyinde yerleşik sembollere dönüşümünün önemli bir yönü de yarattıklarımızla kendi inanç dünyamız arasındaki sembiyotik ilişkidir. İnançlarımız güzellik öğretimizden bağımsız değildir. Dolayısıyla neye, nasıl inandığımız konusunda, sahip olduğumuz güzel öğretisinin içindeki tüm sembolleri sanat eğitiminin sağlayacağı rehberlik ışığında çözümlenebilme olanağı bulmuşuzdur.

Sanatın hayatımızdaki önemini kavramak için gündelik hayatımızda birbirinin aynısı imiş gibi yaşadığımız anların dekorunu oluşturan formların, hepsinin birer sanatsal tasarım olduğunu ve hayatımızı nasıl çevrelediğini

farkındalığımıza taşımamız gerek şart olmuştur.

“İnsanlar her nereye bakarlarsa baksınlar sanat ve tasarım çalışmalarını görebilirler. Sanat biçimleri ve tasarım ürünleri hemen her gün insanlara, kullandıkları bir sabah kahvaltısı tabağında, elbiselerinde, mobilyalarında, sofrta takımlarında görünür.” (Brommer, 1985:8)

Sanat eğitimi bireyin kendi içindeki yaratıcı güçleri keşfetmesine yardımcı olmuş, bedensel ve ruhsal ilişkinin dengelenmesinde başat bir rol oynamıştır. *“Sanat eğitimi, eğer zamanında verilmez ise, bireyin estetik duyarlılık, karşı görüşlere saygı, farklı kültürlere değer verme, sanat eserlerini koruma bilinci kazanma ve evrensel bir ortak değeri paylaşma vb. gibi davranışları kazanamamasına yol açabilir.”* (Gökbulut, 2005: 167)

Gökbulut’un da belirttiği gibi sanat eğitimi sayesinde birey evrensel normlarda düşünebilen, tasarlayan ve üretebilen bir varlık haline gelebilmiştir. Bu nitelikte bir üst donanıma sahip bireylerin yetiştirilebilmesi için, her yaş gurubuna uygun sanat eğitimi modellemelerinin gerçekleştirilmesi ve sistemli bir şekilde kurumsallaştırılması gerekmiştir. Aksi takdirde yaratıcı yönleri gelişmemiş kendini disipline etme becerileri eksik ve evrensel dünyadan kopuk niteliksiz insanlar topluluğu, kaçınılmaz yazgımız olacaktır.

“Sanat eğitimi, insanların kendi yaşantılarını amaçlı ve yöntemli olarak olumlu yönde değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir.” (Uçan, 2002:2-3)

Bireylerin yaşantıları toplumsal mekanizmalar içinde karşılık bulacağına göre, tek tek bireylerden çok, yan yana gelmiş bireylerin toplumsal bilinçaltılarını sanat eğitimi yolu ile güdülemek gerekir. Toplumsal bilinçaltı, toplumsal düşünüş, toplumsal davranış ve toplumsal üretim ülke kalkınması için adım adım yaratılmalıdır. Her ülke; kendi tarihsel, coğrafi, sosyal, ekonomik, siyasi, kültürel vb. şartlarının

özgünlüğünde cisimleşmiş bir devlet yapısına sahiptir. Ülkenin bu doğal şartları, içinde yaşanılan dünyanın gelmiş olduğu aşama ile örtüşebilir ya da örtüşmeyebilir. Örtüştürmenin şartlarını yaratmak ve gelişmiş dünyanın saygın bir üyesi olabilmek için, öncelikle eldeki tüm kaynak ve olanaklar amaçlanan hedeflere ulaşılabilmesi için gereksinim duyulacak insan faktörünün sağlanabilmesi için seferber edilmelidir.

Çünkü sanat eğitimi, bireylere yaşantılarının özgün inşasını gerçekleştirebilme, amaçları doğrultusunda bireysel ve toplumsal planda ortak menfaatler sağlama yönünde geri dönüşler sağlayacak sonsuz olanaklar sağlar. Ülke menfaatleri açısından da sanat eğitimi, büyük getirileri olan ve hızlı bir kalkınma sürecinin ivmesini arttırabilecek güçlü sonuçların ortaya çıkmasında etkili olacaktır. Sanat eğitiminin toplumsal anlamda kalıcı ve sürdürülebilir sonuçlar yaratabilmesi için devletin bu konuda sürekli güncellenen ve geliştirilebilen eğitim programları geliştirilmesi gerekmektedir. Öncelikle; yönetici kadrolar için sanat eğitimi süreçlerini anlayabilecekleri, içselleştirebilecekleri ve bu alanda bilinç oluşturabilecekleri kuramsal eğitimlerin hayata geçirilmesi gerekir. Sanat eğitimi dersleri, bireyin görsel farkındalığına ve zihinsel gelişimine olumlu katkılar sunmaktadır. Dolayısı ile alanı dışındaki derslerin başarısının artmasına da olumlu katkılar sunmaktadır.

Bu bağlamda 1998 de Amerika Birleşik Devletleri'nde sanat derslerinin hem yeni gelişmelere ve derslere artan desteği motive ettiği, hem de öğrencilerin yetenek ve disiplini geliştiren bir araç olarak görüldüğü için "New York Okullarında Sanat Aydınlanması Büyüyor" projesi ile "Müfredat programlarında yer alan sanat derslerinin, matematik ve fen derslerine göre eksikliğine dikkat çekilmiş ve bu gerekçe ile görevlendirilmek üzere 1000'e yakın sanat ve müzik öğretmeni işe alınmıştır".

(Erbay, 2004:45)

Tüm eğitim kurumlarında sanat eğitimi için uygun olabilecek alanların yaratılması ve donatılması olmazsa olmaz bir zorunluluktur. Bu yüzden ilk olarak, uygulama çalışmalarının önünde oluşabilecek engelleri ortadan kaldırmak için, tüm toplumsal kesimlerden destek ilişkileri aranmalı ve süreçlerin ortak inşası için, özellikle sivil toplum kuruluşları ile bir ortak akıl yaratılmalı ve bütünleşme olanakları sağlanmalıdır.

Sanat Eğitimi'nin, özellikle tasarımsal yaratıcılığı besleyen yanının, gündelik hayatta kullandığımız eşyaların o ana kadar alışkın olduğumuz görünümünün yeniden biçimlendirilmesi ve biçimlendirmenin endüstriyel üretimin konusu haline getirilmesi öncelikli olarak ele alınmalıdır. Sanat eğitimiyle endüstriyel olanın buluşturulması ve birlikteliğin ekonomik aktiviteye dönüştürülebilmesi için okul modelleri gerçekleştirilmiştir.

Bu yönde kurulmuş özgün eğitim modellerinin dünyadaki ilk örneği 1919 yılında Almanyada mimar Walter Gropius tarafından kurulmuş olan Bauhaus okuludur. "Gropius güzel sanatlar ve tasarım sanatlarının ortak köklerini görerek bu okulda, sanatçı, mimar, zanaatkar ve endüstri arasındaki bağları yeniden kurmayı, böylece sanatla endüstriyi birleştirmeyi amaçladı." (Erkmen, 2008:11)



“Almanya’nın ekonomik hamleleriyle, İngiltere’ye ait endüstriyel üretim şekillerini ve zanaat yöntemlerini kendi sınırları dahilinde hayata geçirmeye başladığı 19. Yüzyılın sonu, Bauhaus düşüncesinin miladı oluyordu. Bu tarihe kadar sadece sanatsal çalışmalarını sürdüren Prusya Sanat okulları atölyelerinde, İngilizlerin geliştirdiği metotları da kullanmaya başladılar. Bu dönemde Peter Behrens, Henry van der Velde gibi modern sanatçılar Düsseldorf ve Weimar okullarının yönetimini üstlenmişlerdi, endüstri ürünlerinin önemli ekonomik faktörler olduğunu vurgulayıp Avrupa pazarında üstünlük kazanmak için, yeni stiller geliştirme konusunda gayrete girişiyorlardı.” (<https://okur-yazar.net/bauhaus-ekolu-1418>)

Ayrıca Bauhaus dışında bu yönde kurulmuş özgün eğitim modellemelerine örnek olarak, kalkınmayı köyden başlatmayı planlamış ve hedeflemiş olan Türk yetkililer tarafından, Türkiye’de 1940 yılında kurulan ve 1946 yılında kapatılan “Köy Enstitüleri’ni de” ele alabiliriz. Okulların kurulmasında öncülük eden “devlet aklı” ve köylülerin emeği, köy çocuklarını uygar dünyanın değerleriyle buluşturmuştur. Matematik, Fen ve Türkçe gibi temel derslerin yanında, öğrencilerin kişisel beceri ve ruhsal gelişimleri açısından da sanat ve beden eğitimine gereken önem verilmiştir. Örnek vermek gerekirse, okuldaki her öğrenci bir müzik aleti çalabilmelidir ve çaldığı müzik aletini okulun iş atölyelerinde üretebilmektedir. Öğrencilerin bir yıl boyunca yirmi beş kitap okuması da bir zorunluluktur. Eğitimle üretimi ve modern kültürü bütünleştiren, Köy Enstitüleri’nin temel şiarı “Eğitim içinde üretim, üretim içinde eğitim” olarak hayat bulmuştur. Bu amaç doğrultusunda ayrıca; ziraat, sağlık, fırıncılık vb. birçok alanda pratik uygulamalara yönelik eğitimler verilmiştir. Köy Enstitülerinden mezun olan öğrencilerin köylerde öğretmenlik yapacağı düşünüldüğünde; köylerde yaşayan insanların üretim becerilerinin gelişeceği, köylerin kal-

kınmasının hızlanacağı ve dolayısıyla bu sürecin topyekûn kalkınmayla kültürel ilerlemeyi beraberinde getireceği öngörülmüştür. Köy Enstitüleri; Fakir Baykurt, Mahmut Makal gibi eğitimci ve sanatçı birçok büyük ismin yetiştirilmesine olanak sağlamıştır.



Yine ülkemizde; Bauhaus Ekolünden esinlenilerek 1955 yılında bugün ki ismi Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu kuruldu. “1957 yılında eğitime başlayan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu’nda Dekoratif Resim, Grafik Sanatlar, Seramik, Tekstil Sanatları, Mobilya ve İçmimarlık bölümleri olmak üzere beş bölüm bulunuyordu. 1962 yılında eğitim programında yenilemeler yapılarak dört yıllık lisans eğitimine geçti. Bauhaus ekolü ile kurulan kurumun hedefi, çağın gereksinim duyduğu yaratıcı, araştırmacı, yenilikçi ve uygulamacı bireyler yetiştirmektir.” (<https://gsf.marmara.edu.tr/fakulte/tarihce/>)



Sadece eğitim kurumlarında verilecek sanat eğitiminin tek başına yeterli olmayacağına farkındalığı ile Alakuş’un da ifade ettiği gibi “Yaşam boyu sanat

eğitimi, sadece örgün eğitimle değil aynı zamanda sergiler, müzeler, kitap, dergi, yayın ve her türlü görsel-işitsel iletişim araçları ile desteklenmesi gerekmektedir.” (Alakuş, 2002: 154)

Sanat eğitimini yaşamın tüm sahalarına genişletmek, sanatçı ve eserini sanat izleyicisi ile buluşturmak, estetik hazların yaşam içerisinde denge ve güzellik arayışlarına yönelmesine katkı sağlayacağı aşikârdır. Sanat ile olan ilişkimizi yaşam boyu tüm alanlarda sürdürme amacı ile hareket etmeli ve sanatsal bir toplumsal bilinç yaratmalıyız.

Bireyler; sanat eğitiminin ülke kalkınmasına, toplumsal refaha ve insanlar arasında daha medeni ilişkiler gelişmesine olumlu yönde katkılar sunduğunun farkındalığını keşfettikçe, bu yönde çok daha kalıcı büyük adımlar atabileceklerdir.

Ülkelerin sanat ve sanat eğitimi için ayıracağı kaynaklar, o ülkeyi dünya sanat liginde en iyi şekilde temsil edebilecek sanatçıların yetiştirilmesine, beraberinde de ülkenin saygınlığına dönüşecektir. Gün geçtikçe hızlanan iletişim teknolojileri sayesinde küresel bir köye dönüşen günümüz dünyasında sanatsal üretim ve yarışım ülkelerin isimlerinin sürekli hafızalarda kalmasına vesile olmaktadır. Bu durum ülkelerin sanatsal ve kültürel bağlamda marka değerlerinin artmasına, sonrasında da o ülke için turizm alanında ekonomik getirilerin artmasına ve gelişmesine yardımcı olmaktadır. Sanat turizminin gelişmesinin etkisi ile kültür turizmi, inanç turizmi ve tatil turizmi de olumlu yönde büyümektedir. Turizmin her yönü ile büyümesi daha fazla üretime ve daha fazla sayıda insanın iş bulabilmesine neden olmaktadır. Böylece ülkenin milli geliri artmakta, artan milli gelir ile birlikte kişisel tasarruflar artmakta, bu da ülke kalkınması için gerekli olan sermayenin oluşması için iktisadi altyapıya önemli derecede katkı sunmaktadır.

(Bilgen, 1991: 26-27)'in “Sanat, ürettiği eserlerle;

1. Gayri safi milli hâsılaya katkıda bulunur.
2. Kültürel zenginliği arttırır. Bu yolla eğitime malzeme hazırlar.
3. İnsanın daha uygar olmasını sağlar.
4. Çevreye sanat katarak duygusal ve estetik gelişmeye katkı yapar.

Kalkınma ise;

1. Sanat için finansman sağlar.
2. Fiziki imkân ve kaynak oluşturur.
3. Sanatı anlayan ve destekleyen bir toplum ve sanatkâr yetiştiren kurumlar geliştirir.

Kalkınmış ülkelerde sanat ve sanatçı değerli, sanat eserleri değerlidir.” ifadesi ile sanat eğitiminin tüm artılarının bireysel yaşantılarımıza ve toplumsal sistemimize etkileri sıralanmıştır. Sıralanmış bu sonuçlar oluşturulduğunda, estetik duyarlılıklarımızın yönü hayattan kalıcı tatlar almaya ve üretim tasarımlarının zenginleşmesine yönelecektir.

“Sanatın kökleri üstüne düşünüp başlangıçtaki görevinin ne olduğunu anladıkça, toplumun değişmesi ile bu görevinde değişmiş, ortaya yeni görevlerin çıkmış olduğunu görmüyor muyuz?” (Fischer, 1968: 5)

Başlangıç olarak varsayabileceğimiz sanatsal eylem ile bugün için kesin olarak sanatsal olarak tanımlayabileceğimiz sanatsal eylemin amacının aynı çizgi üzerinde ilerlediğini ve bu çizginin insanlaşma ütopyasının üretim ilişkilerinin geldiği aşama ile bütünleşerek yeni anlamlara büründüğünü sezmek gerekir. Ayrıca sanatsal üretimin ve bu üretime dayalı insan ilişkilerinin genel manada üretim ilişkileri ile birbirine paralel süreçler izlediğini ve seyrin değişmeyeceği kabul edilmelidir.

Sanatsal eyleme dayalı sanatsal üretim ilişkilerinde; sanat ve sanatçının birincil hedefinin, toplumu uygarlaştırmak olması gerektiğini, öncelikli olarak dü-

şünmek gerekir. Çünkü uygarlaşma ve kalkınma arasındaki kopmaz bağı, bugün için kalkınmış ülkelerin eğitim sistemlerinden ve sanatsal üretimlerinin niteliğinden, kendileri için sağlamış oldukları başarılarından yola çıkarak kavrayabiliriz diye düşünebiliriz.

Sonuç olarak; sanatı ve sanatçıyı birey-toplum ilişkilerinin tarihsel diyalektiğinde anlamlı hale getirmek, insanın, insanlaşma serüvenine gereken saygıyı göstermek açısından da saygıdeğer bir yaklaşım olur. İnsanlaşma kendi ütopyası içinde; her adımında bir ileri aşamada uygarlaşma, beraberinde de insan için üretim ve kalkınma sistemiğini sanatsal eğitim yolu ile anlamlı hale getirebilir. Estetik hissediş, duyuş, kavrayış ve yaşayış insan yaşamının her anında hayat buldukça, bireylerin uygarlaşması ülkelerin kalkınması ve toplumların refaha ulaşmaları bizler için bir rüya değil, gerçekleştirilebilir bir hakikat halini alır. Dolayısı ile Sanat Eğitimi yoluyla; biz insanların, kendimizi insan gibi hissedebilmemiz için, sanat eğitiminin ekmek kadar, su kadar yaşamsal öneme sahip olduğunu tüm çıplaklığı ile içselleştirmemiz gerekir.

KAYNAKÇA

Tom Anderson, Art Education for Life, NSEAD, 2003, The International Journal of Art Desing Education: Oxfort.

Nur Gökbulut, Temel Eğitim ve Orta Eğitim Kurumlarında Resim Dersi Süresinin Önemi ve Sanatta Anadolu Aydınlanması Beklentisi, 2005, Atatürk

Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi "Sanatta Anadolu Aydınlanması Ulusal Sempozyumu." Erzurum.

Ali Uçan, Türkiye'de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Süreci ve Başlıca Yapılanmalar, 2002, Gazi Üniversitesi 1.Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara.

Fethiye Erbay, Çevresel Etkenlerin Sanat Kurumlarına Sanat Eğitimine Etkisi, 2004, Gazi Üniversitesi 2.Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara.

Prof. Dr. Nazan Erkmek, Bauhaus Ekolü Işığında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ve Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin Dünü-Bugünü, 2008, 50. Yıl Etkinlikleri.

(<https://okur-yazar.net/bauhaus-ekolu-1418>)

(<https://gsf.marmara.edu.tr/fakulte/tarihce/>)

Ali Osman Alakuş, İlköğretim Çağında ki Bireyler Bakımından Sanat Eğitiminin Gerekliliği, 2002, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. Diyarbakır.Ernst Fischer, Sanatın Gerekliliği, 1968, Cevat Çapan, Payel Yayınları.

**Estetik hissediş, duyuş,
kavrayış ve yaşayış insan
yaşamının her anında hayat
buldukça, bireylerin uygarlaşması
ülkelerin kalkınması ve
toplumların refaha ulaşmaları
bizler için bir rüya değil,
gerçekleştirilebilir bir
hakikat halini alır.**

KUVÂYİ MİLLİYE DESTANI ÜÇÜNCÜ BAP (1)

YIL 1920

ve

ARHAVELİ İSMAIL'İN HİKÂYESİ

Ateşi ve ihaneti gördük.

Düşman ordusu yine başladı yürümeğe.

Akhisar, Karacabey,

Bursa ve Bursa'nın doğusunda Aksu,

çarpışarak çekildik...

920'nin 29 Ağustos'u:

Uşak düştü.

Yaralı ve dehşetli kızgın
fakat toprağımızdan emin,

Dumlupınar sırtlarındayız.

Nazilli düştü.

Ateşi ve ihaneti gördük.

Dayandık

dayanmaktayız.

1920 Şubat, Nisan, Mayıs,

Bolu, Düzce, Geyve, Adapazarı:

İçimizde Hilâfet Ordusu,
Anzavur isyanları.

Ve aynı sıradan,

3 Ekim Konya.

Sabah.

500 asker kaçağı ve yeşil bayrağıyla Delibaş
girdi şehre.

Alaeddin tepesinde üç gün üç gece hüküm
sürdüler.

Ve Manavgat istikametlerinde kaçıp

ölümlerine giderken

terkilerinde kesilmiş kafalar götürdüler.

Ve 29 Aralık Kütahya:

4 top ve 1800 atlı bir ihanet
yani Çerkez Ethem,

bir gece vakti

kilim ve halı yüklü katırları,

koyun ve sığır sürülerini önüne katıp

düşmana geçti.

Yürekleri karanlık,

kemerleri ve kamçıları gümüşlüydü,

atları ve kendileri semizdiler...

Ateşi ve ihaneti gördük.

Ruhumuz fırtınalı, etimiz mütehammil.

Sevgisiz ve ihtirassız çıplak devler değil,

inanılmaz zaafı, korkunç kuvvetleriyle,

silâhları ve beygirleriyle insanlardı dayanan.

Beygirler çirkindiler,
bakımsızdılar,

hasta bir fundalıktan yüksek değillerdi.

Fakat bozkırda kişneyip köpürmeden

sabırlı ve doludizgin koşmasını biliyorlardı.

İnsanlar uzun asker kaputluydu,
yalnayaktı insanlar.

İnsanların başında kalpak,
yüreklerinde keder,

yüreklerinde müthiş bir ümit vardı.

İnsanlar devrilmişti, kedersiz ve
ümitsizdiler.

İnsanlar, etlerinde kurşun yaralarıyla
köy odalarında unutulmuşlardı.

Ve orda sargı,
deri

ve asker postalları halinde

yan yana, sırtüstü yatıyorlardı.

Koparılmış gibiydi parmakları saplandığı
yerden
eğrilip bükülmüştü

ve avuçlarında toprak ve kan vardı.

Ve asker kaçakları,

korkuları, mavzerleri, çıplak, ölü ayaklarıyla

karanlıkta köylerin içinden geçiyorlardı.

Acıkmıştılar,

merhametsizdiler,

bedbahttılar.

Şosenin ıssız beyazlığına inip
nal sesleri ve yıldızlarla gelen atlıyı çeviriyor
ve Bolu dağında ekmek bulamadıkları için
deviriyorlardı uçurumlara:
şayak, cıgara kâadı, tuz ve sabun yüklü
yaylıları.

Ve çok uzak,
çok uzaklardaki İstanbul limanında,
gecenin bu geç vakitlerinde,
kaçak silâh ve asker ceketi yükleyen laz
takaları:
hürriyet ve ümit,
su ve rüzgârdılar.

Onlar, suda ve rüzgârda ilk deniz yolculu-
ğundan beri vardılar.

Tekneleri kestane ağacındandı,
üç tondan on tona kadardılar
ve lâkin yelkenlerinin altında
fındık ve tütün getirip
şeker ve zeytinyağı götürürlerdi.

Şimdi, büyük sırlarını götürüyorlardı.

Şimdi, denizde bir insan sesinin
ve demirli şileplerin kederlerini

ve Kabataş açıklarında sallanan
saman kayıklarının fenerlerini
peşlerinde bırakıp

ve karanlık suda Amerikan taretlerinin
önünden akıp

küçük,

kurnaz

ve mağrur

gidiyorlardı Karadeniz'e.

Dümende ve başaltlarında insanları vardı ki
bunlar

uzun eğri burunlu

ve konuşmayı şehvetle seven insanlardı ki
sırtı lâcivert hamsilerin ve mısır ekmeğinin
zaferi için

hiç kimseden hiçbir şey beklemeksizin

bir şarkı söyler gibi ölebilirdiler...

Karanlıkta kurşunü derisi kırmızıya boyanan
baltabaş gemi
İngiliz torpitosudur.

Ve dalgaların üstünde sallanarak
alev alev

yanan:

Şaban Reisin beş tonluk takası.

Kerempe Fenerinin yirmi mil açığında,

gecenin karanlığında,

dalgalar minare boyundaydılar

ve başları bembeyaz parçalanıp dağılıyordu.

Rüzgar:

yıldız – poyraz.

Esirlerini bordasına alıp
kayboldu İngiliz torpitosu.

Şaban Reisin teknesi
ateşten direğiyle gömüldü suya.

Arheveli İsmail

bu ölen

teknedendi.

Ve şimdi

Kerempe Fenerinin açığında,

batan teknenin kayığında

emanetiyle tek başınadır,

fakat yalnız değil:

rüzgârın,

bulutların

ve dalgaların kalabalığı,

İsmail'in etrafında hep bir ağızdan
konuşuyordu.

Arheveli İsmail

kendi

kendine sordu:

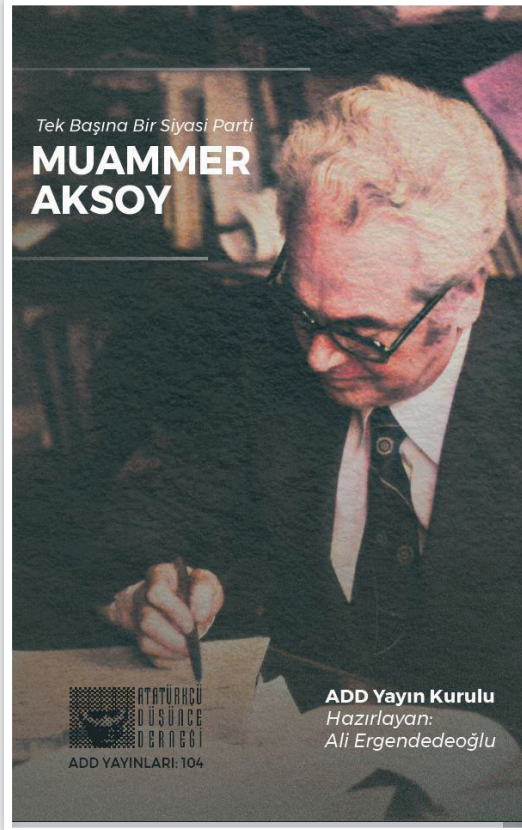
“Emanetimizle varabilecek miyiz?”

Kendine cevap verdi:

“Varmamış olmaz.”

Okuyalım...

TEK BAŞINA BİR SİYASİ PARTİ MUAMMER AKSOY



“Yaşamını ulusunun geleceğine adanmış, yılmadan yorulmadan sürekli üreten bir Türk aydını- nı bütün yönleriyle ele alan, farklılıklarını günümüze taşıyan mücadeleci, kararlı, cesur bir savaşıyı tarihe bırakan bu eser; biyografi, söyleşi, az bilinen yazılarından seçkiler ile onun düşüncelerini, bakışını anlayıp aktaran bütünlüklü bir yapıda oluşturulmuştur. Bu yüzden eser “Tek Başına Bir Siyasi Parti Muammer Aksoy” adını almıştır. Çünkü kitap okunduğunda anlaşılacaktır ki bazen kitlelerin yapamadıklarını tek başına bir insan yapabilmekte ve yaptıklarıyla toplumsal yaşamda değişim ve dönüşüme öncülük edebilmektedir.

Bu eser, Türkiye Cumhuriyeti’ni yoktan var eden Ulusal Bağımsızlık Savaşı’nın ilk adımı olan 19 Mayıs 1919’un 70. Yılında, Atatürk devrimine ve ilkelerine açık ya da kapalı saldırıların yoğunlaştığı bir süreçte, 19 Mayıs 1989 tarihinde kurulan ADD’nin kurucu başkanı Prof. Dr. Muammer Aksoy’un 35. ölüm yılı anısına hazırlanarak ücretsiz dağıtılmak üzere hazırlanarak basılmıştır.

Prof. Dr. Muammer Aksoy’u saygıyla, özlemlerle, minnetle anıyoruz.”

Dr. Mustafa Hüsni BOZKURT
ADD Genel Başkanı

Hatice TOPÇU ŞAP
ADD Genel Başkan Yardımcısı

Ali Ergendedeoğlu’nun hazırladığı ve Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD) yayını olarak çıkarılan “Tek Başına Bir Siyasi Parti Muammer Aksoy” kitabında ak saçlı bilgenin yaşamı Türkiye Cumhuriyeti tarihindeki önemli dönemler temelinde ele alınmıştır.

13 bölümden oluşan kitapta, her bölüm, çeşitli alt başlıklarla zenginleştirilmiş ve Muammer Aksoy’un düşün yaşamının somut zeminini sunulmuştur.

Ayrıca Muammer Aksoy’la yapılan Röportajlara, Aksoy’a ait Seçme Yazılara ve Fotoğraf Albümüne yer verilmiştir.

Bu kitabın yayınlanmasıyla Kemalist Devrimci Prof. Dr. Muammer Aksoy’a borcumuzu ödedik demeyeceğiz. O’na olan borcumuz, laik, demokratik ve tam bağımsız Türkiye Cumhuriyeti’ni yeniden inşa edene kadar sürecektir.

Yeniden Atatürk Cumhuriyeti.

Ali ERGENDEDEOĞLU

Okuyalım...

ORTADOĞU'NUN ŞAHLARI VEZİRLERİ PİYONLARI



Nur Batur'un son kitabı "Orta Doğu'nun Şahları Vezirleri Piyonları" başlıklı kitabını büyük bir zevk ve beğeni ile okudum. Kitabın ilk sayfasında Nur'un gazetecilik yolculuğuna başlayışı kısaca anlatılmış. Kendisi gazeteciliği yanında bir dış politika analisti, Orta Doğu uzmanı ve yabancılarla saygın ilişkiler kurabilmiş bir araştırmacı, düşünür ve yazar. Bu nitelikleriyle ben kendisini hep değerli bir meslektaş olarak gördüm. Kitabını okurken Orta Doğu'da bir zaman yolculuğuna çıktım. Benim de zaman zaman işaret etmeye çalıştığım üzere, kendi sorunlarını çözmekte yetersiz olan Orta Doğu ülkeleri ne yazık ki hep başkalarına oyun alanı açmışlardır. Kitapta bunun birçok örnekleri var. "Ne yazık" diyor ve kendisini içtenlikle kutluyorum.

Ali TUYGAN

Gerçekten 40 yıllık bir çaba, analize dayanan bir gözlem döneminden sonra, Nur Batur'un adına ve bilgi birikimine yakışan bir kitap ortaya konmuş. Kısa sürede 3. Baskısına geçilmiş ise, sevgili dostumun emeğinin boşa gitmediğini ispatladığı gibi, Türk aydınının da kadir bilirliğini, bilgeliğini göstermektedir. Yazara da, okumak için alana da teşekkürler.

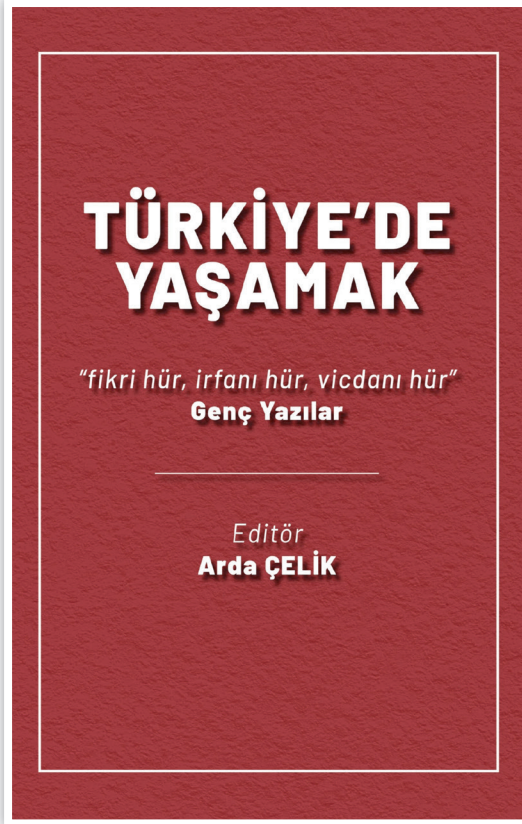
Olcaç Göker AKSOY

Okuyalım...

TÜRKİYE'DE YAŞAMAK

"fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür"

Genç Yazılar



Ülkemiz kayaya çarpmış durumda. Ayağa kalkması, kendine gelmesi ve yürüyüşünü sürdürmesi gerekiyor. Bu ise ancak kendi yolculuğunu sürdürenlerin dağarcıklarında biriktirdiklerini Türkiye yolcularına sunmaları ile olanaklı. Yıkılmış olanı yeniden yapacak, eskinin tortularını temizleyecek, çakıl taşlarını önümüzdeki çukurlara dolduracağız. Ortak düşünme ve ortak duyumsamanın çığır açan yönüyle kuşanacak, kurmanın yıkmaktan zor olduğu bilinciyle sabırlı, direngen ve disiplinli olacağız!

TÜRKİYE'DE YAŞAMAK "fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür" Genç Yazılar kitabı ile halkımızın başlayacak olan yürüyüşünü önceden sezinliyor; sorunlarımız karşısında, artık çözümlerin konuşulması gerektiğini yineliyoruz. Ortaklaşmış eylemimiz ve süreğen sorgulamamız ile kurmaya ve kurulacak olanı bilmeye cesaret ediyoruz!

Yazarlarımız

- Arda Çelik
- Burhan Sunan
- Ergin Bora Sunman
- Faili Meşhur
- Hasan Basri Küçük
- Kutluay Erdoğan
- Metin Emre Kuşçu
- Sude Çapoğlu
- Tunahan Dabanlı

Bizden Haberler



PROF. DR. MUAMMER AKSOY'U ANMA VE YILIN ATATÜRKÇÜSÜ
ÖDÜLLERİ TAKDİM TÖRENİMİZE DAVET ZİYARETLERİMİZ



G enel Başkanımız Mustafa Hüsni Bozkurt ve GYK Üyelerimiz 31 Ocak 2026 tarihili Prof. Dr. Muammer Aksoy'u Anma ve Yılın Atatürkçüsü Ödülleri Takdim Törenimize davet için 10. Cumhurbaşkanımız Sayın Ahmet Necdet Sezer'i; 2. Cumhurbaşkanımız İsmet İnönü'nün kızı, manevi annemiz, İnönü Vakfı Başkanı Sayın Özden Toker ile Başkan Yardımcısı, CHP Ankara önceki Milletvekili Sayın Gülsün Bilgehan'ı; Önceki Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Murat Karayalçın'ı ve CHP Genel Başkanı Sayın Özgür Özel'i ziyaret ettiler.



ARDAHAN CHP MİLLETVEKİLİ ÖZGÜR ERDEM İNCESU'NUN ZİYARETİ



Ardahan CHP Milletvekili Özgür Erdem İncesu ve beraberindekiler, Genel Merkezimizi ziyaret ettiler. (16 Ocak 2026)



BALIKESİR CHP Ö. MİLLETVEKİLİ MEHMET TÜM'ÜN ZİYARETİ



25-26. Dönem CHP Balıkesir Milletvekili Mehmet Tüm ve beraberindekiler Genel Merkezimizi ziyaret ettiler. (22 Ocak 2026)



KALPAKSIZ KUVVACIMIZ UĞUR MUMCU'NUN EVİNİN ÖNÜNDEKİ ANMA PROGRAMI



Genel Başkanımız Mustafa Hüsnü Bozkurt, GYK üyelerimiz, şube başkanlarımız ve üyelerimizle birlikte Kalpaksız Kuvvacımız Uğur Mumcu'yu katledilişinin 33. yılında evinin önünde düzenlenen törenle andık. Işığı yolumuzu aydınlatıyor, aydınlatacak! Unutmadık unutmayacağız... (24 Ocak 2026)



AK SAÇLI BİLGEMİZ, KURUCU GENEL BAŞKANIMIZ PROF. DR. MUAMMER AKSOY'U GÖMÜTÜ BAŞINDA ANDIK



Atatürkçü Düşünce Derneği Kurucu Genel Başkanımız Prof. Dr. Muammer Aksoy'u dinci faşist çetelerce katledilişinin 36. yıl dönümünde gömütü başında düzenlediğimiz törenle andık. (31 Ocak 2026)

“CUMHURİYETİ MÜCADELE YAŞATIR” PANELİ DÜZENLEDİK



3. Adalet ve Demokrasi Haftası etkinlik programımız kapsamında Türk Hukuk Kurumu ve Ankara Barosu ile ortaklaşa düzenlediğimiz “Cumhuriyeti Mücadele Yaşatır” panelimiz 31 Ocak 2026 tarihinde saat 14.00’da Çankaya Belediyesi Doğan Taşdelen Çağdaş Sanatlar Merkezi’nde yapıldı.

Konuşmacılar:
Mustafa Hüsnü Bozkurt - ADD Genel Başkanı
Prof. Dr. Zehra Odyakmaz - Türk Hukuk Kurumu Başkan Yardımcısı
Av. Mustafa Köroğlu - Ankara Barosu Başkanı
Kolaylaştırıcı: B. Safa Yenice - ADD Genel Başkan Yardımcısı

GENEL BAŞKANIMIZIN VE GYK ÜYELERİMİZİN KIRŞEHİR PROGRAMI



Atatürkçü Düşünce derneği, Kırşehir Belediyesi ve Cumhuriyet Gazetesi'nin birlikte düzenlediği “Kırşehir Kültür, Sanat, Edebiyat Günleri” etkinliğine Genel Başkanımız Mustafa Hüsnü Bozkurt, GYK Üyelerimiz, İç ve Doğu Anadolu Bölge Sorumluları-

mız, Şube Başkanlarımız ve üyelerimiz katıldı. Ayrıca Kırşehir Belediye Başkanı Sayın Selahattin Ekicioğlu ve Hacıbektaş Şubemiz ve Şube Başkanımız Zeki Budak ziyaret edildi. (6-7 Şubat 2026)



ÇALIĞUŞLARI DERNEĞİ BAŞKANI TÜLAY BEKAR'IN ZİYARETİ



Çalıkuşları Derneği Başkanı Sayın Tülay Bekar ve çalışma arkadaşı Sayın Esra Kalaycıoğlu, Genel Merkezimizi ziyaret ettiler. (19 Şubat 2026)



OZANCAN AKKUŞ VAKFI KURUCUSU SENEM AKKUŞ'UN ZİYARETİ



Hain PKK terör örgütünün 2016 Ankara Güvenpark saldırısında katlettiği oğlu, şehidimiz Ozancan Akkuş'un adını kurduğu vakıfla yürüttüğü eğitim ve burs çalışmaları ile yaşatan Senem Akkuş, Genel Merkezimizi ziyaret ettiler. (20 Şubat 2026)



BAHÇELİEVLER ŞUBEMİZİN ZİYARETİ



İstanbul Bahçelievler Şube Başkanımız Fatma Demir, yönetimi ve üyelerimiz, Genel Merkezimizi ziyaret ettiler. (21 Şubat 2026)



"CUMHURİYETİN AYDINLANMA MİRASI, LAİKLİK VE BİLİMSEL EĞİTİM" PANELİ



Eğitim İş Genel Merkezi'nin düzenlediği "3 Mart Devrim Yasaları: Cumhuriyetin Eğitim Devrimi" paneli, "Cumhuriyetin Aydınlanma Mirası, Laiklik ve Bilimsel Eğitim" oturumuna Genel Başkanımız Mustafa Hüsni Bozkurt konuşmacı olarak katıldı. (3 Mart 2026)



ANKARA BAROSU BAŞKANI AV. MUSTAFA KÖROĞLU'NUN ZİYARETİ



Ankara Barosu Başkanı Av. Mustafa Köroğlu ve beraberindekiler, Genel Merkezimizi ziyaret ettiler. (27 Mart 2026)



BATIKENT ŞUBEMİZİN ZİYARETİ



ADD Batıkent Şube Başkanımız Kıyasi Aybak ve Yönetimi, Genel Merkezimizi ziyaret ettiler. (27 Mart 2026)



KARAPINAR TEMSİLCİLİĞİMİZİN ZİYARETİ



ADD Karapınar Temsilcimiz Salih Bilici ve beraberindekiler, Genel Merkezimizi ziyaret ettiler. (27 Mart 2026)



49. VE 50. T.C. HÜKÜMETLERİ ADALET BAKANI SEYFİ OKTAY'IN ZİYARETİ



49. ve 50. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri Adalet Bakanı Seyfi Oktay ve beraberindekiler, Genel Merkezimizi ziyaret ettiler. (27 Mart 2026)

TAHAKKÜM MEDYA EKİBİNİN ZİYARETİ



Atatürkçü Düşünce Derneği Genel Merkezi İletişim Sorumlumuz Arda Çelik ile Tahakküm Medya yönetici ve muhabirleri gençler, Genel Merkezimizi ziyaret ederek Genel Başkanımız Mustafa Hüsni Bozkurt ve GYK Üyelerimiz ile görüştüler; TÜRKİYE'DE YAŞAMAK "fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür" Genç Yazılar adlı ilk kitaplarını armağan ettiler.

ADD TV
yayın yaşamını sürdürüyor!

PROGRAMLARIMIZ

- Kemalist Bakış
- Bağımsızlığın Sesi
- Ortak Çözüm
- Sana Sözümler Var

QR kodu tarat!

HEMEN İZLE!